

VARŽYBOS
DĖL KIPRO

Kipras yra nedidelė Viduržemio jūros sala ir valstybė, nuo 1960 m. dalyvaujanti Jungtinėse Tautose. Jis turi 640.000 gyventojų. Tai dukart mažesnė valstybė už Estiją. Tačiau ji yra svarbi strateginiu, navigaciniu požiūriu. Dėl jos varžėsi ir varžosi Graikija, Turkija, Anglija, o dabar ir S. Rusija.

Graikija visuomet laikė Kiprą savo dėmesio centru, nes Kipras yra daugiausia graikų apgyventas. Čia 78,8% gyvena graikai, o tik 17,5% turkų ir likusieji -- armėnai bei kitataučiai. Tačiau Kipro prezidentas arkivyskupas Makarios nuo 1966 m. siekia išlaikyti salą kaip nepriklausomą valstybę. Jis nevengia glaudžių santykių su Maskva, kuri meliai jį remia prieš Graikiją, kludindama Maskvai tiesiog prieiti prie Viduržemio jūros.

Maltos salai išslydus iš NATO rankų, JAV susitarė su Graikija dėl Pirėjų uosto panaudojimo VI JAV laivynui. Tai sustiprino Graikijos pozicijas. Italijai besipešant viduje dėl vyriausybės, Graikija pasijuto pajėgi reikšti pretenzijas į Kiprą. Ji pareikalavo iš Makarios, kad būtų sudaryta nauja, tautinės vienybės vyriausybė, gen. Grivo vadovaujama.

Graikija jau iš anksto ruošė dirvą susivienyti su Kipru. Generalas Grivas, kuris yra senas kovotojas dėl Kipro prijungimo, (jis jau 1955-59 m. laikotarpyje kovojo prieš anglų Kipro valdymą), pernai, rugsėjo mėn., greičiausiai Graikijos valdžios slaptai buvo pasiūstas į Kiprą organizuoti kovos būriams prieš Makarios režimą. Jis, pasislėpęs kalnuose, tai ir vykde. Makarios paskelbė jį išdaviku. Jis, matyt, Maskvos įsakymu, gabenosi ginklus iš Čekoslovakijos, kad atremtų Grivo antpuolį. Graikija, nepažeidama bolševikų kišimosi į Kiprą, pareikalavo, kad Makarios gautų iš Čekoslovakijos ginklus perduotų Jungtinių Tautų taikos daliniams arba Graikijos kariuomenei.

Šitie griežti Graikijos vyriausybės reikalavimai įtempia Kipro politinę būklę. Makarios, ruošia mitingus ir kursto minias prieš Graikijos karinę vyriausybę. Nepamirškime, kad Makarios parlamente yra 9 komunistų atstovai, kai tuo tarpu vadovaujančios Kipro partijos turi vos po 15 atstovų. Taigi, Maskva ir šioje mažoje saloje turi savo "klapčiukus", kuriems duoda įsakymus, kaip elgtis Graikijos atžvilgiu. S. Rusija taip pat kietai prabilo prieš JAV, kodėl pastaroji Pirėjuje įsiruosė laivyno bazės.

Nemaža pretenzijų į Kiprą turi ir Turkija. Kipre gyvena gausi turkų mažuma. Makarios vyriausybėje turkas yra viceprezidentas ir iš 9 ministrų -- trys turkai. Tačiau Turkija, kaip NATO narys, savo veiksmus dėl Kipro greičiausiai derins su Graikija.

Kuo baigsis Kipro kiverčias, sunku pranašauti. Tačiau tikra, kad S. Rusija darys viską, kad arkivyskupą Makarios apgintų prieš Graikiją. Graikija bus Rusijos apkaltinta kišimusi į Kipro vidaus reikalus. Bet kaip pasielgs S. Rusija 1939-40 m. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje? Kokią ji teisę turėjo kištis į trijų valstybių vidaus reikalus? Juk nei Lietuvoje, nei Latvijoje, nei Estijoje negyvena 78,8% rusų. O kodėl Indija, S. Rusijos ginklais remiama, užpuolė Pakistaną ir jį suskaldė? Ar šitie S. Rusijos žygiai nerodo komunizmo imperalistinių kėslų?

Graikijos vienybė ir stiprybė mums rūpi ne dėl Graikijos vidaus politikos, bet dėl bendros, pasaulinės politikos interesų. Juo Graikija bus stipresnė, tuo NATO bus geriau.

ALG. TOLVYDIS

PO SUSITARIMO

"SAVAITĖ, KURI PAKEITĖ PASAULĮ"

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prezidentas Nixonas, kalbėdamas savo paskutiniam bankete Kinijoje -- Šanchajuje, savo viešnagės rezultatus sustraikė į vieną sakinį. Tai buvusi savaitė, kuri pakeitė pasaulį. Bet kadangi tai sunku išskaičiuoti iš komunikato, kuris daugiau ar mažiau paliko tokią pat būklę, kokia buvo prieš tą savaitę, prezidentas rado reikalo pabrėžti, kad ne tiek svarbu, kas komunikate pasakyta, kiek tai, ką abu kraštai darys ateityje.

Nors, kaip sakėme, praktiškai kol kas dar niekas nepasikeitė, pirmas išpūdis yra toks, kad R. Kinija laimėjo daugiau negu JAV. Tos atsisakė nuo viliojančios minties, kuri labai patiktų ir japonams, Tai waną paskelbti nepriklausoma valstybe. Toji sala pripažinta Kinijos dalimi, paliekant jos santykius su žemyno Kinija nustatyti ateičiai. Nors JAV pabrėžė savo ir anksčiau pareikštą norą atitraukti iš Taiwano savo kariuomenę, kurios dabar ten esą apie 10.000, tai tačiau būsią padaryta 'dabartiniam įtempimui nuslūgus'. Jei skaityti, kad 14.000.000 taiwaničių sudaro atskirą tautą, kuri kaip tokia yra verta nepriklausomybės, toks konstatavimas yra lygus jų išdavimui. Iš kitos pusės, JAV iki šiol Taiwane reziduojančios vyriausybės niekad neskaitytė esant tik Taiwano vyriausybei, bet visos Kinijos, kuri kaip tokia buvo nuolatinis JT Saugumo Tarybos narys su veto teise. Todėl syki konstatavus, kad ne ji, bet Pekine reziduojanti vyriausybė gali kalbėti Kinijos vardu, nes praktiškai valdo 800 milijonų kiniečių, nėra kaip dabar pradėti aiškinti, kad Čiang Kaišekas dabar gali kalbėti taiwaničių vardu, nors pats nėra toks.

Kinija, kuri iki šiol savo teritorijoje pakenčia britų karūnos koloniją Hong-Kongą, gali kuri laiką toleruoti praktišką Taiwano nepriklausomybę, nes svarbiausias prezidento pasitarimų su Čiu Enlai tikslas buvo ne tiek išspręsti Taiwano klausimą, kiek surasti bendrą kalbą ir priemones pasipriešinti augančiai sovietų galiai. Už tat ne tiek svarbu, kas pasakyta ilgam baigiamajam komunikate, bet ką iš jo ir tarp jo eilučių išskaitys Sovietų Sąjunga. Pažodžiui skaičiuojami sovietai gal ir neturėtų išsigąsti, jei neskaityti susitarimų 3 punkto, kuris sako, kad abi valstybės -- JAV ir Kinija -- nesiekia hegemonijos ir pasipriešins kitos valstybės ar valstybių grupės bandymams siekti hegemoni-

jos Azijos - Ramiojo Vandenyno rajone. Nors ir neoficialiai, to kaip tik siekia Sovietų Sąjunga. Daugiau Maskva bijos to, kas komunikate nepasakyta.

Turėdamas susitarimą su Kinija, Nixonas turės stipresnes pozicijas deryboms Maskvoje iki šiol jis galėjo kalbėti suskilusio 'laisvojo' pasaulio vardu, ateityje jis galės kalbėti interesus koalicijos, kuriai priklauso ir komunistinės valstybės, vardu. Jei

NELENGVA LIETUVOS ŽYDAMS
IŠVYKTI Į IZRAELĮ

Prieš keletą savaičių iš Vilniaus, per Vieną, su žmona ir dviem dukterim į Izraelį atvyko Abromas Levinas, žurnalistas ir TV programų vedėjas. Izraelyje anglų kalba išėinančio laikraščio The Jerusalem Post korespondentui pasakojo apie žydų padėtį bei nuotaikas okupuotoje Lietuvoje.

Tam tikra žmonių kategorija Lietuvoje vadinama "režimniki". Tai žmonės, kurie dirba režimui. Krašte, kur visos darbo jėgos yra pajungtos valstybės tarnybai, tai turi ypatingą reikšmę. Tai liečia tuos, kurie turi atsakingas tarnybas, surištas su slaptomis informacijomis, arba tarnauja karinėse įstaigose. Žydas "režimnikas" tai žino. Pareiškęs norą emigruoti jis tuojau neteks darbo ir turės laukti savo eilės nuo trijų iki penkių metų. Demobilizuoti iš armijos taip pat turi laukti maždaug trijų metų "atvėsimo" periodą. Tai galioja visiems rangams.

Levinas, laimė, nebuvęs "režimnikas". Jo TV programos buvusios populiarios ir laimėjusios valstybės premiją, tačiau jam prieinamos informacijos matomai nebuvę laikomos "slaptomis", todėl jis neturėjęs ypatingų sunkumų iš Sovietų Sąjungos išvykti. Levinai padavę prašymą gegužės mėnesį ir leidimą gavę gruodį. Liepos mėnesį jis jau netekęs darbo ir buvęs automatiškai pašalintas iš žurnalistų profesinės sąjungos -- "tai visiškai neįprastas įvykis", pareiškė Levinas. Kodėl jis neįprastas -- nepaaiškino.

Levinas su šeima per tuos šešis mėnesius neturėjęs finansinių sunkumų, nes draugai ne-žydai parūpinę jam darbo, kad ir ne jo šakoje, už kurį jis gaudavęs 160 rublių į mėnesį "sunkiai nedirbdamas".

taip, iš tikro viešnagė Kinijoje galima būtų vadinti "savaitė, kuri pakeitė pasaulį".

Čia dar reiktų pridurti, kad komunikatas yra smarkus smūgis visom egzistencijai vyriausybėms ar jos pakaitalams. Ramintis čia galima tik tuo, kad gyvenimo realybė jau seniai padiktavo, kad jos neturi jokios reikšmės. Kova už nepriklausomybę ir laisvę jau ne nuo šiandien vedama krašte, kurio laikysena galų gale nulems ir jo tolimesnį likimą. Koalicijos kursas ir byrės, tautos išliks.

Naujasis imigrantas, per 40 metų amžiaus, kresnas ir žvalus, išlėpęs iš lėktuvo pasigyrė, kad šiuo atveju jis turėtų būti ypatingai laimingas, nes turėjęs platų draugų ratelį. Jis dirbęs laikraštyje, radijo ir vėliau perėjęs į televiziją, kur laimėjęs vi-sasąjunginę premiją už ekonomines programas, kurios susidėjusios iš įvairių varžybų ir kvotimų -- quizzes. Pagal Vilniaus TV žurnalą, jo programos prisidėjusios prie keleto milijonų rublių santaupų industriniuose procesuose.

"Lietuviai bendrai yra palankūs Sovietų žydams, norintiems emigruoti. Ne todėl, kad jie ypatingai mėgtų žydus ar Izraelį, bet todėl, kad jie nemėgsta -- net gi nekenčia -- rusų. Žydų pastangose emigruoti jie mato protesto ženklą prieš režimą -- ir jie tą protestą remia", pasakė Levinas.

Lietuvoje nebuvę antisemitizmo, apie kurį būtų verta kalbėti. Kas kita esą kaimyninėje Latvijoje. Ten padėtis kitokia. "Latviai yra rusifikuoti ir jų vadai parinkti iš Latvių Brigados, suformuotos Sovietų Sąjungoje antro pasaulinio karo metu", pareiškė Abromas Levinas.

Jo tėvas, Mošė, buvęs Kauno getto rezistencijos vadas ir žuvęs laike nacijų kratos, kai tie ieškoję paslėptų žydų vaikų. Jis pats pabėgęs į mišką pas partizanus.

Levinas mano, kad dauguma Lietuvos žydų nori emigruoti į Izraelį. (Korespondentas nuo savęs pridėdą, kad pagal apytikrius Žydų Agentūros duomenis žydų Lietuvoje turėtų būti esą "dešimtys tūkstančių"). Jis dalina juos į tris kategorijas: tie, kurie padavę prašymus leisti emigruoti, tie, kurie apsisprendė ir yra ant ribos prašyti leidimo ir

Dr. Romualdas Kašuba pakeltas
į Cleveland State University
profesorius

Prof. dr. Romualdas Kašuba

Dr. Romualdas Kašuba, dėstąs mechaninę inžineriją Cleveland State University neseniai buvo pakeltas iš asociate professor į pilno profesoriaus laipsnį. Jis yra baigęs 1962 mechaninę inžineriją doktorato laipsniu University of Illinois, Urbanoje. Doktorato studijų metu yra buvęs asistentu tame pačiame universitete. Prieš tai, kelius metus yra dirbęs Chicagoje kaip research engineer. Nuo 1962 metų su šeima gyvena Clevelande.

Po trumpo dėstymo vakarais Cleveland State University, pradėjo ten pat dėstyti pilnu laiku nuo 1968 metų rudens, kada buvo pakviestas pereiti iš TRW, Inc. kur

buvo dinamikos, vibracijų ir medžiagų atsparumo skyriaus vedėjas bei korporacijos konsultantas.

Šalia tiesioginių pareigų paskaitų ir bandymų srityse, prof. R. Kašuba yra vienas iš pagrindinių asmenų, kurie suprojektavo ir paruošė Doctor of Engineering Degree programą Cleveland State University, kuri buvo patvirtinta Ohio State Board of Regents; taipogi yra pirmininkas University Cooperative Education Committee. Šiuo metu Cleveland State University studentų skaičius viršija 15.000 iš kurių apie 1.900 yra inžinerijos fakultetuose.

Prof. R. Kašuba yra autorius visos eilės mokslinių darbų mašinų teorijos ir vibracijos srityse. Vienas iš jo paskutinių darbų yra teoretinis išvystymas Optimum Metric Fastener System, kuri buvo paskelbta spaudoje ir U.S. Bureau of Standards Metrication Studies leidiniuose paruoštų U. S. Kongresui. Ši sistema, kuri supaprastina ir pagerina dabartinės ISO-Metric ir ISO-Inch sraigtų sistemas yra susilaukus didelio susidomėjimo Amerikos ir Europos pramonėje ir standartų institutuose.

Prof. R. Kašuba yra Registered Professional Engineer ir dabartinis pirmininkas Cleveland Community Services by Engineering Profession komiteto kuris atstovauja

ASME, ASCE, IEEE ir OSPE inžinierių organizacijas. Beto dar priklauso keletai lietuvių ir amerikiečių profesinių ir visuomeninių organizacijų.

(d)

(Nukelta į 2 psl.)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

AUSTRALIŠKOS NUOTRUPOS

Kalifornijos Universiteto geologijos ir primityviosios biologijos profesorius dr. William Schopf jau eilę metų tyrinėja gyvybės atsiradimą pasaulyje, pirmųjų celių susidarymą ir kita. Apvažinėjęs daugelį pasaulio kraštų, jie ieškojo tų pirmųjų gyvybės atsiradimo pėdsakų, bet vis jam ir jo pagalbininkei žmonai, nepasisekdavo atrasti tikrų autentiškų duomenų, kol jie 1968 metais pirmą kartą neatvažiavo į Australiją ir, nuvykę į Alice Springs turistinį miestelį, kuris randasi šiaurės vidurio Australijoje, apsuptas negyvenamų dykumų ir tropinio krašto klimato. Tyrinėdami visą šią pylinkę pasišyminę savo ypatingomis kalkinėmis uolomis, kokių jie kitur pasaulyje nėra radę, jie pagaliau surado į ieškomytų struktūrinių primityvių uolų formas, kurių pirminius pavyzdžius jie parsivežė į Ameriką ir ten pradėjo savo garsiuosius tyrinėjimus. Vėliau vietiniai australų padedami, jie surinko apie 2000 svarų jiems reikalingų pavyzdžių iš netoli esančios Bitter Springs apylinkės, kurio šaltinių vanduo yra toks turtingas mineralais ir toks kartus, kad jo negalima net gerti.

Pagaliam, savoje universiteto laboratorijoje, turint jam reikalingus uolų pavyzdžius, dr. Schopf pradėjo savo tyrinėjimų darbą, užsitęsusi penkerius metus ir dalį tų rezultatų jis paskelbė "American Journal of Paleontology".

Centrinėje Australijoje pirminės struktūros uolos išliko nepalietos savo pirmykštės formos daugiau kaip vieną bilioną metų, savyje užprezervuodamos pačių pirmųjų mikroskopinių organizmų formas. Laboratorijoje, atsargiai su deimantiniu piūklų perpiovęs šias uolas į plonus lapus, daktaras viduryje jų rado juodą masę, pilną siliikonų. Atsargiai šias uolas sutrynęs ir, padėjęs po mikroskopu, jis surado pirmąsias celes, sviedinukų pavidalo, gintarinės spalvos, kurios buvo susibūrę piramidisku būdu, parodant pirmųjų celių lytinį susijungimą ir atsiradusias kitas keturias naujas celes.

Kai pirmasis Australijos viduryje prieš 1000 milijonų metų prasidėjęs celių lytinis dauginimasis, pagal prof.

Schopf įrodymą, davė ir evoliucinių gyvybės išsivystymą, tai anksčiau tarp šių pirmųjų celių nebuvo skirtumo, kuri yra vyriškos, kuri moteriškos giminės. Jo pasakymu, ji ir dabar dar negali sužinoti, kaip šios celės atrado skirtumą, tarp vyriškosios ir moteriškosios giminės, tačiau tas užtruko 200 milijonų metų, kol galima buvo padaryti pirmasis skirtumas ir pastebėti skirtingas formas. Po pačios gyvybės atsiradimo, profesoriaus manymu, lytinis celių susijungimas yra pats svarbiausias įvykis mūsų pasaulyje, nes nuo tada visa evoliucija labai greitai vystėsi. Jeigu celėms truko dubilijonai metų surasti lytinį susijungimą, tai po to truko tik 350 milijonų metų kol iš jų išsivystė pirmieji gyvūnai, kaip sraigės ir kirmėlės ir dar vėliau tik 200 mil. metų kol žemėje atsirado žmogus.

Atradus šias svarbias gyvybės atsiradimo uolas Australijos dykumose ir pačio jau ir taip ne mažo turistinio Alice Springs miestelio vardas dar daugiau nuskambėjo per pasaulį, kai pats prof. W. Schopf, paskelbęs šį taip svarbų savo atradimą, iš savo studentų tarpo susilaukė paslaptingų šypsenų, nes studentai, jo žodžiais, apie "sexą" daugiau galvoja ir kalba iš

juokingosios pusės, visai nepagalvodami apie taip svarbų evoliucinį ir mokslinį kontaktą, rastą Australijoje.

Australijos vietiniai gyventojai juodieji, čia vadinamieji "aborigines" yra tur būt pasaulio vieni iš negražiausių ir mažiausiai protinio savistovumo turintieji žmonės. Australijoje jų yra: pilno kraujo -- 46.000 ir maišyto kraujo 140.000. Patys primityviausieji pilnakraujai daugiausiai gyvena jiems skirtuose šiaurės ir kitų Australijos vietovių rezervatuose, kur gaudami valstybinę pašalpą, jie gana sunkiai skursta, nes iš prigimtųjų nemėgdami jokio darbo ir būdami ypatingai nešvarūs, jie turi labai didelį procentą susirgimų ir, kai visoje Australijoje vaikų mirimo skaičius yra labai mažas, tai pas vietinius juodusius jis yra ypatingai didelis. Jaunieji aboriginiai, daugiau jauniai, daugiausiai mirę kraujo, stengiasi įsikurti miestuose, bet tas tas jiems vyksta gana sunkiai, nes mažesnių miestelių vietiniai gyventojai jų labai bijo ir vengia, visuomet prisimindami Amerikos negrų problemą. Didiesiose miestuose, daugumas iš jų ir labai skurstą, nes čia, turėdami teisę (rezervatuose tos teisės jie neturi) pirkti alkoholinius gėrimus, jie daugumoje viską išleidžia ant jų ir gyvena labai skurdžiai. Šiuo metu Australijoje vyksta didelis propagandinis vaju, aboriginiams duoti laisvai žemės, kad jie galėtų iš-

kurti, tačiau nežinia ar su tuo būtų problema išspręsta, kadangi jų išsilavinimas, ko jie nelabai ir trokšta, yra labai silpnas ir, palyginus su Amerikos negrais, dar labai ir labai primityvus.

Paskutiniu metu laiku Australijos literatūrinis gyvenimas yra labai pakilęs ir ypatingai poezijoje ir mene matomas tikras renesansinis pakilimas. Pavyzdžiui per paskutiniuosius 1971-sius metus išleistų literatūrinių ir poezijos knygų Australijoje buvo dvigubai daugiau negu kada 1969-70 metais. Manoma, jog šis literatūrinis pakilimas Australijoje nėra dėl naujų rašytojų atsiradimo, bet greičiau tas pridūodama tam, kad seniau buvę iškilesnieji ir senieji rašytojai, surado naujosios aplinkumos, laiko ir stiliaus efektingumus ir pats darbas pasidarė daug našesnis. Jeigu pvz. 1900 metais Australijos tautiškuo ir literatūros jausmai buvo tik kūrmosi formoje, duodant ir tai žymesniųjų jų rašytojų, kaip Henry Lawson, Barbara Bayton, Price Warrung ir Steele Rudd, tai jau 1921 metais, literatūroje daugiau buvo pakeistos jų "bushų baladės" į miestų noveles.

Paskutiniu metu laiku Australijos literatūriniam gyvenime yra iškilę šie jų rašytojai novelistai Patrick White, Thomas Kenneally, poetai A.D. Hope ir Judith Wright. Vienas iš labai kilstančių jaunųjų rašytojų yra Frank Moorhouse, kuris savo paskutinėje knygoje "The Americans, Baby", puikiai iškelia australiškojo gyvenimo keitimąsi. Jeigu anksčiau didžioji įtaka visam gyvenimui buvo paimama iš britų, tai dabar, jo puikiai parašytose novelėse, duodama vis didėjanti ir didėjanti amerikozmo įtaka visame, net ir literatūriniam Australijos gyvenime.

Nors literatūrinės knygos ir darosi daugiau populiarios čia, tačiau vien tik iš rašymo Australijoje tegali labai mažai rašytojų gyventi. Daugumoje jie savo rašymus daro laisvu laiku, pagrindinį darbą turėdami kur nors kitur, nes dar retai kam iš jų pasisekė prasimušti į tarpautinę sferą.

Sydnejaus Universitete, kuris yra seniausias šiame krašte, pabrėžtame ir prastame Psichologijos Departamento apklausinėjime, liečiančiame narkotikų vartojimą studentų tarpe, paaiškėjo, jog tik 18% yra bent kada vartoję narkotikus, iš jų daugiausiai marijuaną rūko humanitarinių mokslų fakultete (Arts). Daugiau rūko vyrai negu merginos, gyvenantieji ne savo namuose, bet bendrabučiuose. Iš pasisakiusių rūkantieji daugumoje neturi jokių religinių įsitikinimų ir šis marijuanos ryšys nėra joks alkoholinių gėrimų ar tabako pakeitimasis.

Australų charakte-

Jaunoji Karta

Redaguoja JORŪNĖ JONIKAITĖ

Korp. Neo-Lithuania Chicagoje suruošto Vasario 16 minėjimo prezidiumas. Iš kairės: A. Augaitis, V. Mažeika, A. Pavilčaitė, A. Jonikas, R. Česas, V. Lauraitytė ir A. Guobytė. Prie vėliavos: V. Dirgelaitė, G. Valiukėnas ir D. Vaitkevičaitė.

KAS TAU LIETUVA?

Kas man Lietuva? Korp! Neo-Lithuania Chicagos skyriaus Vasario 16-tosios minėjime pasisakė vyresnieji, gražiausią jaunystę praleidę Lietuvoje ir, niekad Lietuvos nematęs jaunimas.

Vienų ir kitų mintys sujungtos į vieną poetišką kelią tėvynėje. Klausimą, "Kas tau Lietuva? Po tiek metų ar dar vis ta pati jaunystės dienų Lietuva tavo širdyje?"

"Tai klausimas, kuris nustelbia visą kasdienybę. Iškylo prieš akis, mano jaunų dienų Lietuva. Ji, kaip motina, tokia sava ir miela, ir pati gražiausia iš visų. Jai kaip ir motinai, jauti begalinį meilės jausmą.

Tyliais vakarais, kai didemiesčio triukšmas apimsta nuklystus mintimis į taip toli esančią, bet širdžiai taip artimą tėvynę".

Ir taip vyresniųjų mintys maloniai prisimini- mais skrido tolyn Lietuvos keleliais, pievo- mis, laukais, miškais ir žaliaisiais upelių krantais.

Jaunimas pasisako: Lietuva, mano tėvų gimtine! Aš tavęs nemačiau, bet pažįstu tave iš tėvėlių pasakojimų, didingos istorijos ir gražių jų dainų. Didžiuojuos tavos garsiais valdovais, kurie kovojo ir ne vieną mirė už tavo laisvę. Lietuvybės šaknis tvirtai įaugo į mano širdį.

Pirmieji mano draugai buvo lietuviai. Nematomas, bet gilus dvasinis ryšis mus traukė vieną prie kito. Jokiam kitataučių subuvime nesijaučiau taip savas, artimas ir lamingas, kaip savo tautiečių tarpe.

Lituanistinėje mokykloje dar giliau pažinau savo tėvynės dvasią. Buvo dienų, kai nenorėjau eiti į šeštadieninę mokyklą, bet tėvų verčiamas ėjau. Už tai esu jiems labai dėkingas.

Kuo daugiau Lietuvos kultūrą pažinau, tuo labiau ją pamilau. Lietuva man jau nėra vien pasakų kraštas, bet tapo reali ir gyva.

Kartais mes kalbame angliškai, gal ir atrodo, kaip hipiai, bet mes visa širdimi esame lietuviai.

Iš tėvų paveldėtas tautinis jausmas mus stumia į mokslą, į aukštesnius siekimus, kad tuo būdu būtume naudingesni savo kraštui dabar ir ateityje. Visur ir visuomet stengiamės parodyti, kad esame kultūringos ir garbingos tautos vaikai.

II PLJK žinias, jaunimo veiklos aprašymus ir bendrai visokius pasisakymus jaunimo reikalais, norimus talpinti Dirvoje, prašau siųsti Jorūnei Jonikaitei, 6346 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629.

SIUNTINIAI – DOVANOS

Į LIETUVĄ IR USSR

SENA PATIKIMA FIRMA

Toliau aptarnauja nuolatos didėjančių klientų skaičių, tradiciniai, su virš 40 metų patyrimu.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, mes dėkojame Jums už pasitikėjimą.

Jei ne, tai prašome pasinaudoti mūsų patarnavimu ir Jūs būsite dėkingas mums.

SIUNTINIAI PASIEKĖ MUS PAŠTU, IŠSIUNČIAM TĄ PAČIĄ DIENĄ.

Dėl paskutinio katalogo ir vėliausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106;
Tel. 215-925-3455

CENTRINĖS ĮSTAIGOS NEW YORKE:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y. 10001
Tel.: (212) 725-2449

Ar į bet kurį mūsų skyrių ir atstovus:

PHILADELPHIA, Pa. 19123, 1013 N. Marshall St., WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224, 3206 Eastern Avenue, DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127, 390 West Broadway, AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632, 4102 Archer Avenue ----- 254-4144
CHICAGO, Ill. 60622, 2242 W. Chicago Ave., BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119, 787 E. 185th Street, 486-1826
DETROIT, Mich. 48210, 6460 Michigan Ave., TA 5-7560
ELIZABETH, N. J. 07201, 956a Elizabeth Avenue, 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11415-Jos. Campau Av., 365-6350
HARTFORD, Conn., 11 Charter Oak Avenue, 203 — 249-6255
KANSAS CITY, Kan. 66102, 18 So. Bethany, AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026, 2841 Sunset Blvd., 382-1568
MIAMI, Florida 33138, 6405 Biscayne Blvd., FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55418, 2422 Central Ave. NE,

788-2545

NEW BRITAIN, Conn. 06052, 97 Shuttle Meadow, 224-0829
OMAHA, Nebr. 68107, 5524 So. 32nd Street, 731-8577
PARMA, Ohio 44134, 5432 State Road, ----- 749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222, 346 Third Avenue, GR 1-3712
ROCHESTER, N. Y. 14621, 683 Hudson Avenue, BA 5-5923
NEW YORK, N. Y. 10003, 101 First Avenue, OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122, 1236 — 9th Ave., LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103, 1512 N. 39th Street, ME 3-1853
SOUTH RIVER, N. J. 08882, 168 Whitehead Ave., 257-2113
WORCESTER, Mass. 01604, 82 Harrison Street, 798-3347
TRENTON, N. J. 08611, 730 Liberty Street LY 9-9162
VINELAND, N. J. 08360, Parish Hall, West Landis Ave.,

691-8423

NELENGVA

ŽYDAMS...

(Atkelta iš 1 psl.)

vielių ir saugomi ginkluotų sargybų su šunimis. Visa tai esą melas. "Mūsų šeimai atvykus, visi formalumai buvo atlikti tą pačią dieną. Sekančią dieną mes jau buvome pakeliui į Izraelį".

The Sisters of Saint Casimir witness to an all-encompassing self-giving aspect of the love of Christ. By dedication to the service of the whole Church in works of love according to its evolving needs — in the TEACHING SERVICE — in the HEALTH SERVICES — in INNER CITY SERVICE — in HOME-MAKING and SOCIAL SERVICES — in ADULT EDUCATION SERVICE. From Los Angeles, California to Ft. Lauderdale, Florida, and to Argentina, South America, the SISTER OF SAINT CASIMIR is a presence among the People of God.

Interested young women write to Vocation Directress, 2601 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629

ristiką maža dalimi parodo šis atsitikimas. Melbourne "Australian Rules" (australiškas populiariausias ten futbolas) rungtynių metu vienas iš Billy Graham krusados evangelistų kvietė pertraukus metu šimtą tūkstantinę minią atsilankyti į Billy Graham pamokslų krusadą, pa-

sakydamas, kad nesvarbu kokių įsitikinimų bebūtumėme, jūs esate laukiami, juk visi mes esame krikščionys, kai staiga iš minios pasigirdo balsas "O kaip bus su teiseju, ar jis ir yra krikščionis?"

SKAITYKIT IR PLATINKIT DIRVĄ

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

ISPĖJIMAI IR GRASINIMAI

Pasiekiančios mus
žinios iš ok. Lietuvos
pripildo skaudžiais nu-
gastavimais. Ar sugriž-
ta į sovietinį gyvenimą
žiaurioji Ždanovo ir Ki-
rovo kūrybinio gyvenimo
priežiūra? Ar po
trumpo ir laimėjimais
nevaisingo atlydžio jau
griaužia ateinančios
prievarinės audros
griaužiniai?

Vilniuje leidžiamas
"Literatūra ir menas"
š.m. sausio 29 d.) at-
spausdino Centrinio
(maskvinio) komunistų
partijos komiteto nutari-
mą, kuris įvardintas
daugreikšmiai ir bau-
giai: Dėl literatūros ir
meno kritikos.

Sausio pabaigoje
Maskvoje buvo TSRS (vi-
sos Sovietijos) Rašyto-
jų sąjungos valdybos
plenumas. Šiame suva-
žiavime dalyvavo aršiau-
sieji lietuvių rašytojų po-
litvadovai. Tai A. Bie-
liauskas, K. Korsakas,
V. Kubilius, A. Maldon-
is, E. Mieželaitis, J.
Požėra ir M. Sluckis.

Pirmuoju smuiku šia-
me plenumo rodėsi So-
vietinės rašytojų sąjun-
gos politvadovas V. Oze-
rovas. Jis pateikė suva-
žiavimui aukščiausi pa-
minėtą Centrinio komu-
nistų partijos komiteto
encikliką "Dėl literatū-
ros ir meno kritikos".
Ozerovas detalizavo tos
dar šiltos ir neišdžiū-
vusių spaustuvės dažų,
enciklikos turinį. Ta-
čiau detalizuoti čia ir
nėra ko. Įpareigojimai
aiškūs ir grasinimai kal-
ba patys už save. Taip ka-
kartotinis kompartijos
puolimas prieš rašyto-
jus ir menininkus, kad
šie nepamirštų esą ta-
rybiniai piliečiai ir pri-
valą dalyvauti "komuniz-
mo statyboje" ir "mark-
sizmo-leninizmo ipras-
minimui buityje". Ta-
ba isioji kamarilė atkar-
toja tamsiausių viduram-
žių nuostatus: kieno val-
džia, to tikėjimas! Taip
lengva terorizuoti savo
beteisius pavaldinius!

Šį kartą idėjiniais kū-
rybinio pasaulio prie-
vaizdais paimti mėno ir
literatūros kritikai. Vis
ir vis pralenda pro lei-
dyklų aparatą abejotinių,
nepakankamo politinio
ryškumo veikalų. Partija
nori, kad viskas, kaip
primityviame filme, bū-
tų aišku: čia komunis-
tas, ten jo priešas! Ne-
gali būti jokių kompro-
misų bei užglostymų. Ši
komunistinė enciklika
sako aiškiai (toks pareiš-
kimo žargonas): "pasi-
reiškia susitaikėliška
pažiūra su idėjinio ir
meninio broku, subjekty-

vizmas, bičiuliškas ir
grupinis šališkumas.

Deklaruojamas aiš-
kus principas: "TSKP
Centro komitetas atkrei-
pė sąjunginių respubli-
kų kompartijų CK, TSKP
kraštų ir sričių komite-
tų, ministerijų ir žiny-
bų, kūrybinių sąjungų,
spaudos organų, leidyk-
lų, televizijos ir radijo
vadovų dėmesį į būtinu-
mą kelti idėjinį teorinį
literatūros ir meno kri-
tikos lygį, jos aktyvumą
ir principingumą, įgy-
vendinant partijos lini-
ją meninės kūrybos sri-
tyje".

Toliau, kaip žirniai iš
kiauro maišo, pasipila:
"stiprinti lenininius par-
tiškumo ir liaudiškumo
principus", "kovoti
prieš buržuazinę ideolo-
giją", vystyti marksisti-
nės-Lenininės estetikos
tradicijas", "tobulinti
marksistinių - lenininių
teorinių pasiruošimą".

Grasinančiai primena
ma: "stiprinti kritikų ry-
šius su komunizmo sta-
tybos praktika".

MIELI LIETUVIAI,

Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas
yra mums, užsienio lietuviams, gyvenantiems lais-
vame pasaulyje, natūrali patriotinė pareiga ir kartu
platesnės reikšmės aktas.

Švęsdami 1918 metų Vasario 16 dienos sukaktį
mes paliudijame lietuvių tautos teisę į nepriklau-
somybę, primename pasauliui, kad ši teisė yra So-
vietų Sąjungos pažeista ir reiškiamas tautos viltį bei
siekį atgauti nepriklausomybę, kuri jai smurtu
atimta. Tuo mes vykdome vieną svarbiausių emigra-
cijos uždavinių, būtent, atstovauti tautai ir ginti jos
gyvybinius interesus tais klausimais, kuriais ji, bū-
dama svetimoje priespaudoje, negali savo balsą pa-
kelti.

Pirmiausias tų klausimų ir vyriausias gyvybi-
nis Lietuvos interesus yra mūsų suvereninės vals-
tybės atstatymas. Jo reikalaujame, mes esame tik-
ri, kad turime teisę kalbėti tautos vardu. Ji niekada
nebuvo atsisakiusi nuo nepriklausomybės. Savopa-
siryžimą būti laisvai ji įrodė sėkmingai ugdydama
Lietuvos Respubliką, o vėliau ilgus metus priešin-
damasi sovietų okupacijai. Ir, galop, tai, kas dabar
Lietuvoje nuveikiama daugelyje tautinio gyvenimo
sričių yra laisvos lietuviškos dvasios, o ne primes-
tos jėga kraštui svetimos santvarkos padarinys.

Ši laisva dvasia, tautinis susipratimas bei so-
lidarumas, kultūra sudaro tautai pirmą pagrindą
pasitikėti savimi ir geresne, laisvąja ateitimi.

Nepriklausomybės šventės proga pasisakydami
prieš sovietų daromą Lietuvai neteisę, mes atlie-
kame taip pat platesnės reikšmės aktą.

Tarptautinė santvarka yra sovietų politikos gi-
liai sukrėsta. Teisės, teisingumo, moralės sąvokos
išnyksta iš tarptautinio gyvenimo ir ypač iš Jungti-
nių Tautų Organizacijos veiklos. Dažnai atrodo, lyg
demokratijos būtų pavargusios ginti -- net ir tik žo-
džiais, -- demokratinius principus užsienio politi-
koje.

Šitokiomis aplinkybėmis, keldami savo balsą už
Lietuvos laisvę, mes prisidedame prie tų teisės bei
moralės vertybių gynimo, nuo kurių atgimimo tarp-
tautiniuose santykiuose priklauso civilizotojo pa-
saulio, taigi ir mūsų tautos, ateitis.

Vasario 16 sukakties proga aš širdingai sveiki-
nu Lietuvos Diplomatines Tarybos vardu visus lie-
tuvius, krašte ir užsienyje, linkėdamas kiekvienam
sėkmės tiek asmeniniame gyvenime, tiek darbe Lie-
tuvos gerovei.

Stasys Lozoraitis,

Lietuvos Diplomatijos Šešas

Šitas tūkstančio žo-
džių sovietinei-komunis-
tinės prievartos šedev-
ras yra paskutinis smū-
gis literatūrinių sukilė-
lių reiškimuisi. Dabar
parengtas tekstas, leng-
va formuluoti kaltini-
mus ir, aišku, bausti už
nusikaltimą. Kiekvienas
įtartinas elgesys, žodis
net ir mintis, gali būti
pakaltinta sabotažu "ko-
munizmo statybos prak-
tikai". Ši deklaracija, pa-
skelbta visai valstybei,
yra milžiniškos reikš-
mės tolesnėje kūrybinės
prievartos raidoje. Pro
tos deklaracijos lakštą
tarybiniai kūrėjai ryš-
kiai mato Ždanovo šyps-
nį.

Ok. Lietuvos kūrybi-
nio gyvenimo paraiškos
čia tik mažytė figūrėlė
didžiulėje sovietinių
šachmatų lentoje. Są-
junginių respublikų čia
niekas nesiklausė ir ne-
konsultavo. Toms res-
publikoms paskelbė nau-
ją "įsaką".

Ir apie kokią meną,
apie kokią literatūrą,
apie kokią meno kriti-
ką rimtai galima kalbė-
ti, turint prieš akis čia
aptariamą kompartinių
viršūnių instrukciją?

Tačiau, džiugina fak-
tas, kad laisvos kūrybos
dvelksniai jau pakanka-
mai stiprūs, kad prieš
juos, lyg iš patrankų
prieš žvirblius, ima šau-
dyti "leninine komuniz-
mo statybos praktika"
apsiginklavęs Krem-
lius (ar)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LIETUVIŲ PAREIGA TARPKULTŪRINĖSE VARŽYTINĖSE

MARTYNAS KAVOLIS

Kultūra pasireiškia
dvasiniais ir materiali-
niais poveikiais. Dvasi-
ne kultūra suprantame
individualinį ir kolekty-
vinį auklėjimą, žmogaus
išauklėtą brandesnį pasi-
reiškimą ir jo dvasines
išraiškas, įskaitant
mokslą, meną ir litera-
tūrą. Dvasinė kultūra
yra ryšys su etnine ar-
cheologija arba tautos
senovės mokslu, su an-
tropologija arba mokslu
apie žmogų, su ideolo-
gija ir sociologija arba
mokslais apie žmogaus
santykius su kitu žmo-
gumi ir visuomene, ir su
religija apie žmogaus
santykius su viršgamtine
būtybe. Dvasinė kul-
tūra yra visų sakyčių es-
minių veiksmų padaras
žmoguje, tautoje ir žmo-
nijoje. Bendrai sakoma,
kad vakarų dvasinė kul-
tūra remiasi esminiais
jos stulpais: senojo grai-
kų humanizmo idėjomis,
Romėnų kolektyvinės
santvarkos dėsniais, ju-
daizmo ir krikščionybės
religiniais principais,
ir renesanso ar atgimi-
mo sąjūdžiu. Jei kuris
nors jų palūžtų, vakarų
dvasinė kultūra pakryp-
tų. Naujaisiais laikais
naujoviški vadinamos ap-
švietos vėjai vienur in-
dividualistinio liberaliz-
mo ir kitur kolektyvinio
komunizmo pavidalais
pabrėžė kultūros krizę.
Ji senosios kultūros ša-
lininkus verčia susimas-
tyti, ar jie pasauliui da-
vė tat, ką toji kultūra
skelbė.

Vakarų dvasinė kul-
tūra susiduria su rytų kul-
tūra. Kartą vienos vie-
šose universitetinėse
diskusijose Vokietijoje iš-
kilo klausimas, kuri ri-
ba skiria vakarų kultū-
ros kraštus nuo rytų kul-
tūros kraštų. Toms dis-
kusijoms vadovavęs fi-
losofijos profesorius at-
sakė, kad vakarų kultū-
ros kraštuose pasireiš-
kė kova tarp humanizmo
ir despotizmo, tarp baž-
nytinės reformacijos ir
kontrareformacijos, ir
tarp autoritarinių ir libe-
ralinių idėjų. Jis pabrė-
žė, kad toji kova pasi-
reiškė ne vien tik tra-
diciniai vakarų kraštuose
bet ir laikuriuose Eu-
ropos vidurio ir šiaurės
kraštuose: Lietuvoje ir ki-
tuose Pabaltijo kraštuose,
Lenkijoje ir Skandi-
navijoje. Tačiau ji nepa-
sireiškė Rusijoje, kurią
dėl to reikia priskaityti
rytų kultūros kraštams.
Vakarų ir rytų kultūros
pasireiškia žmoguje.
Bet žmoguje sunkiau pra-
vesti kultūros ribą, kuri
turi pasireikšti žmo-
gaus vidurinio nusiteiki-
mu, išoriniu veikimu ir
viršinėmis išdavomis.
Žmogus be kultūrinio pa-
sireiškimo pasidaro ta-
bala rasa ar popierio la-
pas be turinio.

Asmens santykiai su
savo tautiečiais ir kita-
taučiais bei su savo tau-
tine ir tarptautine bend-
ruomene yra sakyčių vir-
šinių išdavy tarpe. Jie
paruošia asmenybės
ir tautinio auklėjimo ir
jų vertę pasirodo prakti-
koj, nes jie be praktika-
vimo neturi socialinės
vertės. Tuo reikalu rei-

se santykiuose okupuoj-
toje tėvynėje ir išeivijos
laisvėje. Be jų žmogus
dvasiniai sunyktų ir tau-
ta atsidurtų kultūros kri-
zėje. Bet matome drumz-
lių tarpusaviuose, visuo-
meniniuose ir spaudos
pasireiškimuose, kurio-
mis drumzlėmis pasi-
reiškia žmogaus dvasi-
nė vergystė išorinėje
laisvėje. Aišku, mes
džiaugiamės, kai nesu-
augęs vaikutis ima ban-
dyti kalbėti, rašyti,
vaikščioti ir veikti. Bet
iš subrendusiųjų laukia-
me tobulesnio pasireiš-
kimo turiniu ir pavidalu.
Žinoma, visur yra neto-
bulumų. Mūsų gyvenamų-
jų vietų nuotoliai didėja
ir mūsų jėgos silpnėja
natūraliniu būdu dėl ne-
sugyvenamo būdo ypaty-
bių, dėl ligos ir senat-
vės. Bet kultūriniai už-
daviniai turi būti atlik-
ti net sunkiausiomis są-
lygomis. Todėl kontro-
liuokime patys savo žo-
džius ir veiksmus. Stip-
resnieji prilaikykime
silpnuosius. Juk kas ne-
be pajėgia savęs tvarky-
ti gyvenimo kelyje, tas pa-
(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Jaunimo Kongresui artėjant rūpi, kad bent rinktinis mūsų jau-
nimas kuo tikčiau ir giliau pagrįstu žvilgsniu susipažintų su dabar-
tine lietuvių tautos tragedija. Čia labai pasigendame leidinio, ku-
riame būtų moksliniu objektyvumu ir pakankamai išsamiai išdė-
tyti faktai apie Lietuvos kaimynystę su rusais amžių bėgyje. Ar ką
gero kada nors atnešė mūsų tautai maskvinė Rusija? Kokiais žiau-
rumais nusiaubdavo mūsų žemę maskoliški įsibrovėliai jau prieš
daugelį metų? Kokių neteisų ir skriaudų per šimtus metų teko
lietuviams iškentėti nuo šio kaimyno, kuris dabar gegutės balaisiu
saldžiai čiulba, užsėdęs ant sprando? Visa tai būtina sutelkti į vie-
ną knygą ir paduoti jaunajai kartai į rankas, kad aiškiai žinotų, su
koku priešu prisieina grumtis, siekiant išlaisvinti saviškius
brolius iš maskoliškos vergystės. Štai kur mums dabar itin trūksta
kultūrinio darbo linijos, vad. savo kultūros politikos, kur visa
būtų iš anksto išsvarstoma, visuomenės dėmesiui skelbiama ir
jautrumas savai kultūrai akstinamas, kur būtų nustatoma būtiniausių
ir skubiausių reikalų leidinių pirmumo eilė! Dievaži, L.
Fondas pinigų jau paskirsto nemaža, savų rimtų istorikų dar turi-
me, tik -- stoka rimto plano ir protingos tvarkos.

• Lietuvių Lenkijoje išleistas naujas žurnalas VARSNOS mūsų
visuomenę nuoširdžiai pradžiugino. O mes žinome, kad ten bro-
liai kenčia dvigubą vargą: komunizmo kipla kietai smaugia laisvės
troškimo prasieržimus ir verčia netikriems dievams lenktis bei
veidmanauti, o lenkiška globa yra kaip piktos pamotės kumščys, nuo
latos plakanti ir šviesos spindulį užgniaužianti. Mes mielai teiktume
Varsnoms pagalbą, bet ar jie gaus leidimą periodiškai žurna-
lą leisti? Ar jiems nepakenktų glaudesni ryšiai su laisvės šalių
tautiečiais? Čia yra visai konkretus atvejis, tad gal paramos gali-
mybės mėgintų išaiškinti tie mūsų šaukkliai, kurie taip perša kul-
tūrinį bendravimą su okupuotais lietuviams, kurie perša jaunimui
komunistines studijas Vilniuje, kurie nuvykę į anapus noriai apsi-
lanko pas bolševikinius kultūros pareigūnus.

• Originalus ir gaiviai įdomus periodinis želmenėlis Australi-
joj: Poezijos ir Prozos lakštai (paruošia J.A. Jūragis ir Jurgis Ja-
navičius). Neperdidelė ten lietuvių naudėdija, bet kultūrinis gyveni-
mas dar gajus. O dailaus žodžio puoselėjimas teikia vilčių ir ilges-
nei ateičiai. 1972 m. numerį įdėtas gausus pluoštas V. Kazoko poe-
zijų, kuri yra jautriai prasminga ir graikščios išraiškos. Linkėti-
na, kad Poezijos ir Prozos lakštai sėkmingai eitų ir laimėtų Aus-
tralijos skaitytojų visuotinį domesį.

• Tėv. Žib. rašo, kad Londono, Ont. (Canada) studentai užsakė
6 toms Encyclopedia Lituanica ir dar kitų lietuviško turinio kny-
gų Western universiteto knygynui už 99,50, kuriuos gavo iš Wes-
tern studentų tarybos. Neoficialiai lietuvių kalbos kursas jau pra-
sideda Western universitete, dėstytoja G. Petrauskienė. Tai geras
pavyzdys ir kitų vietovių lietuviams studentams, kaip galima šį tą
tikrai rimto ir naudingo padaryti, kaip savo tautai pasitarnauti
mokslo įstaigose.

• Eglutė -- vienintelis laikraštis mūsų vaikams. Bet ligi šiol ji
sunkokai verčiasi, nes tik maža dalis lietuvių ją gauna į rankas.
Geruoju raginami tėvai nelengvai išjudinami. Tad gal ir yra geriaus-
ias būdas visus lit. mokyklas lankančius vaikus supažindinti su vie-
ninteliu jų laikraščiu ir -- privalomai tėvus įpareigoti, kad užsaky-
tų, kaip lituanistinio mokslo priemonę, kuri naudojama pamokose.
Ligi šiol visiems mokiniams Eglutė užsakyta dar tik trijose mokyk-
lose: Kanados Londone, Montrealyje ir, rodos, Bostone. Nieko ne-
lauk turėtų pasekti šiuo pavyzdžiu ir kitų mokyklų vedėjai, susi-
tarę su tėvų komitetais. Viena, tai patogus būdas iš mažesnių pra-
tinti pamėgti savą spaudą, o antra -- ir mokyklos darbas Eglutė
tikrai naudinga priemonė, nes ten kaip tik surinkta įvairi, vaiz-
dinga, nenuobodi, vaikams pritaikyta medžiaga, o dar svarbu, kad
kas mėnuo -- vis naujas numeris, vis iš naujo pakurstomas ilgesys
dar nematytom įdomybėm. Kaina tokia nebrangi, kad -- nuodėmė šį
gražų, dailiai iliustruotą žurnalėlį neužsakyti lietuviškam vaikui.
Tėvai, bent prieš vėlykinę išpažintį pajudinkime savo sąžines!

LIETUVIŲ PAREIGA...

(Atkelta iš 3 psl.)

liekamas pakelyj, jei nėra kam juo rūpintis. Visos lietuvių jėgos mums reikalingos. Todėl kiekvienas atlikime savo žmogišką pareigą savo sugebėjimais ir pasirinktoje vietoje mūsų paveldėti vakarų dvasinei kultūrai pasireikšti.

Aišku, kad kai kurios grupės pasaulėžiūra ir kultūrinis veikimas gali pritraukti daugiau narių, kad toji grupė gali turėti daugiau efektyvių veikėjų kultūriniam veikimui vadovauti ir vykdyti ir kad tokia grupė gali duoti daugiau savo narių tokiam darbui. Tuo juk susidaro sveikos tarpgrupinės varžytinės. Bet yra nepateisinama, kai viena grupė dedasi esanti vieninteliai galimas socialinis veiksnys, kai ji ignoruoja kitas grupes ir jų žmones, ir kai tuo sudaroma vienos grupės ar net kelių asmenų diktatūra, kurią matome bolševikų politbiuro santarkoje.

Lietuvos valstybinės nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvės dabartinės okupacijos ir išeivijos sąlygose teigu visuomeniniams vadovams ir nariams primena, kad reikia vis iš naujo patikrinti savo principus, kintančias sąlygas jiems įgyvendinti ir mūsų pačių vykdomą veikimą. Tuo mūsų obalsis semtis stiprybės iš praeities ir kiti gražūs šūkiai turi būti apsaugoti kad jie nepasidarytų tuščių žodžių be turinio ir be veiklos, be išpareigojimo ir be atsakomybės.

Sakoma, kad politika yra menas suderinti

Pagerbtas inž. Valdas Adamkus ir iškilieji lietuviai respublikonai

JURGIS JANUŠAITIS

Tačiau ir ši nesekmė inž. Valdui Adamkui atidarė plačias ir naujas galimybes politiniame gyvenime bei praskynė kelią į aukštą valdinį postą -- Vandens ir aplinkos teršimo kongrolės administracijoje, gi šiuo metu šį jauną ir gabų vyrą turime jau Chicagoje, tos rūšies įstaigoje, vicedirektoriaus pareigose.

Jo toks gausus balsų skaičius sudomino ir pačią partiją ir dėl to valdinei tarnybai ji rekomendavo Illinois senatoriai, gubernatoriaus ir Vidaus reikalų sekretoriaus įstaigos įtakingi pareigūnai.

Jo kelias į politinį gyvenimą ir valdinę tarnybą nebuvo lengvas. Rinkimų dienomis jis buvo statomas į kryžminę ugnį, net teigiant, kad jis neturįs reikiamų kvalifikacijų. Tačiau po jo

ji lietuviai respublikonai -- dr. Steponas Biežis ir J. Kimbaras. Apie dr. St. Biežio nuopelnus kalbėjo Lygos išdininkas Aleksas Jurkūnas ir, dr. Biežiui negalint dalyvauti, jam skirtą atžymėjimą priėmė ponis Biežienė, ta proga tardama padėkos žodį už vyro darbų įvertinimą. Lygos sekretorius A. Milūnas pristatė J. Kimbarą, kaip labai daug nusipelnusį Cicero lietuvių, dabar turintį aukštą postą Cicero miesto valdyboje. Būdamas šiose pareigose jis visada daug padeda ir lietuviams. Jam buvo įteiktas valdžios ženklas -- plaktukas.

Vertą dėmesio žodį tarė svečias iš Clevelando Raimundas Kudukis, taip pat pasiekęs aukšto posto miesto valdyboje. Jis išskėlė tautinių grupių reikšmę rinkimų metu ir davė įdomų patylinimą, kaip buvo išrinktas Clevelando miesto meras Perk tautinių mažumų pagalba. Ragino ir lietuvių daugiau domėtis politiniu gyvenimu.

Ypatingai gerai išmąstyta, dėmesio vertą žodį pabaigoje tarė inž. Valdas Adamkus, išskeldamas lietuvių įnašą į šio krašto visokeriopą gyvenimą. Jis pažymėjo, kad vieningai dirbdami, sutardami ir politiniu gyvenimu domėdamiesi, turime išrinkti bent kur lietuvių kongresmaną. O tai diktuoja pats gyvenimas ir skubantis laikas. Nereikia atidėti ryt dienai, bet reikia dirbti dabar, kad to pasiektum.

Pasiekus aukštesnių politinių postų, lietuviams atsivertų daug platesnės galimybės ir žymiai reikalingi pagerėtų ir Lietuvos laisvės reikaluose.

Vakarui sumaniai vadovavo dr. F. Kaunas, Svečius pristatė lietuvių respublikonų lygos pirmininkas Kazimieras Oksas.

Susilaukta ir sveikinimų, jų tarpe gubernatoriaus Ogilvie, senatoriaus Percy, Lietuvių istorikų draugijos vardu A. Rūgys ir kit.

Pokylėje dalyvavo ir buvo su pažindinti svečiai E. Kucharski, K. Staszuk -- 13 vardo aldermanas, R. Hahrahan -- kandidatas į kongresą, J. Lanigan steito komisijonieriaus taupymo kassų įstaigoms bei lietuvių spaudos atstovai ir kit.

Pokylis baigtas menine dalimi, kurioje gražiai reišėsi so-

Prieš ketveris metus, prezidentinių rinkimų metais, Chicagoje į Sanitarinio distrikto politikėtinio postą kandidatavo ir lietuvis inž. Valdas Adamkus, jau gerokai prieš tai įsipilietinęs politinėje veikloje, ypač respublikonų partijoje.

Mūsų kandidatas, savaime aišku, tada turėjo stiprius konkurentus iš demokratų partijos, tuo labiau žinant, kokie vėjai pučia Chicago politiniame gyvenime. Rinkiminė kova buvo atkakli, kieta, bet ne be gerų pasekų. Lietuviai tada sujudo, dirbo, kad tik laimėtų lietuvis kandidatas gan reikšmingą postą. Menam gerai, kad rinkimams praėjus, galėjome pasidžiaugti nors ir ne pilnu laimėjimu. Inž. Valdas Adamkus surinko Chicagoje artai vieno milijono balsų ir tik su mažą balsų persvara tą postą laimėjo demokratų partijos kandidatas.

Inž. Valdas Adamkus savo darbo kabinete.

principus ir veikimą su kintančiomis socialinėmis sąlygomis. Kai karo laikotarpis imakeistis tarptautinių susitarimų ir kultūrinio bendradarbiavimo laikotarpiu, tai mes lietuviai turime nuodugnai patikrinti savo principus ir veikimą ir kokio pakeitimo mums reikia pakitusiomis sąlygomis.

paskyrimo ir po jo darbų, jau kitaip kalbėjo ir Chicagoje didieji laikraščiai, ji surinkant naujose pareigose.

Inž. Valdas Adamkus yra labai korektiškas vyras, ramus, apmąstęs ką kalbės, lietuviškoje veikloje įmyęs gilią pedas ir šiuo metu nuoširdžiai besidomįs lietuvių visuomeniniu, kultūriniu ir politiniu gyvenimu.

Vasario mėn. 6 d. Tautiniuose namuose buvo surengti iškilmingi pietūs, kurių metu buvo pagerbtas inž. Valdas Adamkus, kaip metų vyras ir kiti iškilie-

Besiveršiuojančios melžėjos

Ekonominė tarybų sistema paženkinta novatorizmo dvasia. Buržuazinė nacionalistinė išeivija niekad nepajėgs pilnai suvokti visų tarybinio novatorizmo niuansų. Ir tai nėra tvirtinimas šiaip sau, paviršutiniškas ir nepamatuotas.

Anaip tol, kada susiduriame su tarybinio naujoviškumu, tikrai pagarbiai lenkiame galvą išradinėjimui ir naujoms ekonominio veržimosi formoms.

Kapitalistinis veržlumas, aišku, nemažas. Bet kur jam prisivyti tarybinį veržlumą! Netikėtai plieno tonų skaičiavimu, bet ir veršiukų prieaugliu, tarybinė ekonomija jau lenkia kapitalizmą.

Novatorizmas? Štai jis:

Jūs matote naują fermą. Tai Raseinių rajono Ždanovo vardo kolūkio ferma. Švarios karvidės. Patrauklios melžėjos, stiprios ir sveikos. Kiekviena melžėja turi po keliolika individualios priežiūros karvių. Aišku, nestokoja veršiukų. Melžėjos įpareigos, kad veršiukų nestokotų. Jų žinioje yra kontaktas su dirbtinio apsėklinto brigada.

Prie pat įėjimo į fermos karvides, plačiai išsiskleidusi skelbimų ir socialistinių obalsių lenta įtaigiai prašneka į turistą:

VERŠIAVIMOSI GRAFIKAS

Melžėja pirmūnė Mikasė Umbrazaitė -- veršiuojasi kovo trečią.

Melžėja pirmūnė Rožė Petraitienė -- veršiuojasi kovo aštuntą.

Melžėja deputatė Bronė Saldukytė -- veršiuojasi kovo dešimtą.

Melžėja kandidatė Č. Ungurytė -- apsėklinta vasario penktą.

Melžėja Stasė Reimerienė -- kviečia sėklintojus atvykti kovo pirmą.

Specpašaro tiekėjai bei kraiko apžiūrininkai įsakomi įsitęmyti veršlavimosi ir sėklinimo datas.

Ždanovo kolūkio karvių fermos vedėjas.

Toje pat lentoje žvilga obalsis: Tarybų šalis pralenkė JAV pieno produkciją, pralenkime ir veršlavimosi grafiku!

listė Praurimė Ragienė, padainavusi gražių lietuviškų dainų, akompanuojant M. Motekaičiui.

Pats pobūvis buvo gerai organizuotas, dalyvavo apie 200 svečių.

Šie metai -- rinkiminiai metai. Lietuviai pradeda judėti ir

daugiau domėtis šių metų rinkimais. Lietuviai turėtų mažiau kreipti dėmesio į savas, daugumoje jau mirusias partijas, o daugiau domėtis šio krašto politiniu gyvenimu ir planuoti strategiją taip, kad ir lietuviai pasiektų aukštesnių postų.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

(7)

Nijolė Jankutė

SAULĖGRAŽŲ TVANAS NOVELĖ

-- Užsivilkta ką nors lengvesnio. Tokiame karšty tik prakaituoja su tomis ilgomis rankovėmis, -- vieną troškį vakarą pasakė motina, pakėlus galvą nuo lopomų Timio kelnų. -- Ir nebevalgai nieko. Išbalai. Kas gi yra?

-- Man nešilta. Ir... nieko nėra... -- sumurmėjo Marija, bet motinos akys grėžėsi veidan.

-- Ar tik... nesudirbo tavęs tas bernas? Ne kartą sakiau -- nesivazok su tokiu...

-- Nutilk! Aš su juo nesivazoju!

-- Tai kas yra? Vaikštai, kaip girta..

-- Nieko! Sakiau, kad nieko! Nutilk! -- ėmė šaukti Marija ir pravirko.

Motina numetė lopinį ir perbraukė jai per virpančius pečius.

-- Cit-cit! Mergaitė mano... vargšėlė mano... -- monotoniškai kartojo motina, kaip mažajai Julei, ir Marija rimo.

Kad daugiau nebeklausinėtų, tą vakarą Marija užsiminė motinai apie Paulių.

-- Atrodo, geras berniukas... -- Motina nukando siūlą ir užlopytą vietą tapšnojo delnu. -- Ar jis su tavim... rimtai?

-- Jis ne kaip... Bobas...

-- Bet dar du metai! Mokykloje pilna merginų...

-- Pilna. Bet Paulius draugauja su manim.

-- Kaip ilgai, vaikai? Pasipins kokia mokyta. Tu pasiskubink. Atrodo, geras berniukas...

-- Pasiskubint?

Motina nuleido akis ir, greitai traukdama siūlą, sumurmėjo:

-- Ne vakar gimus. Sakei pati anąkart. Ką čia aiškint. Priversk vesti...

Marija ėmė juoktis. Ji kvatojo lyg klaunas, atmetusi galvą ir išsprendusi į šonus. O asaros ristos veidais, palikdamos murzinus maskaros ruožus. Nieko, nič nieko nesuprato ta vargšė moteris.

Kažkada pati Marija tikėjo, kad Paulius išgelbės ją iš tos lūšnos, iš tos prerijos... Tačiau tai buvo seniai... kai jos kūno nebuvo palietę nuodai. Bet dabar -- ji priklausė jiems -- ir toms grobuoniškoms rankoms, kurios tuos nuodus pilstė ir dalino... Paulius? Jei Paulius žinotų, niekada nebeužsuktų į Walgreen užkandinę. Bet ir tai nebebuvo svarbu...

Marija pakilo ir išėjo į cikadom barškiančią naktį. Ją kamavo troškulys. Jos venos šaukėsi aukšino saulėgražų tvano, kad paskandintų išblukusias motinos akis ir visus klausimus, kuriems nebuvo atsakymų...

Visą savaitę Bobas nesirodė.

-- Gal pakliuvo? -- piktai nusidžiaugė Marija ir čiupo sklaidyti laikraščius, slapčia ieškodama žinios apie narkotikų platintojų areštą, apie kratą Džiūsnos Džeko krautuvėlėje... Bet tokių žinių nerado.

-- O gal vistiek jis kalėjime? Juk ne visi areštai skelbiami laikraščiuose, -- guodėsi Marija.

Penktadienį po darbo ji jautėsi geriau, negu paprastai.

-- Bobo nėra! -- mintyse džiūgavo mergaitė, -- o aš atsikabinsiu nuo "arklio"! Jau tiek praėjo valandų, o dar nereikia kitos adatos!

-- Mare, nesnausk! Tavo princas jau čia! -- baksnojo ją alkūne Betty.

Marija pažvelgė pro langą. Gatvėje laukė Paulius. Šiandien Paulius jai nebebuvo vistiek. Šiandien buvo diena, kaip seniau... Ir Marija susišukavo, ir pasidažė lūpas.

-- Taip ir reikia, pupa! -- aplink besisukindama motiniškai patarinėjo Betty. -- Man jau buvo liūdna į tave žiūrėti -- surūgusi, susnūdusi. Jau maniau -- pames tave Paulius. Nustok svajoti apie tuos savo pasakų sodus ir gėles. Kibk Pauliui už parankės ir gyvenk!

-- Ir gyvenk... -- pakartojo šypsodama Marija. -- O Betty, aš gyvenu šiandien! Aš gyvenu!

(Bus daugiau)

DĖL KO ATSLIKĘS LIETUVOS ŠVIETIMAS

A. RUKŠA

1970 metis sausio mėnesį atlikta visuotinė Sovietų Sąjungos gyventojų surašymas suteikė nekartą jau ir mūsų spaudoje pastebėtą vieną nemalonią staigmeną: gyventojų išsilavinimo vidurkiu Lietuva yra patekusi į pačią paskutinę sovietinių respublikų vietą. Jei gyventojų raštingumo atžvilgiu Lietuva neišsiskiria iš kitų sovietinių respublikų (1959 metais kaip Lietuvoje, taip ir visoje Sovietų Sąjungoje raštingų gyventojų buvo 98%, 1970 metais -- 99,7%), tai aukštojo ir vidurinio Lietuvos gyventojų išsilavinimo rodiklis žymiai atsilieka. Iš 1000 gyventojų su baigtu ir nebaigtu aukštuoju ir viduriniu, kaip specialiuoju, taip ir bendrojo mokslo 1970 metais Lietuvoje buvo 382 asmenys (1959 metais 232), kai visos Sovietų Sąjungos vidurkis 1970 metais buvo 483 (1959 metais 361). Dar didesnis šis skirtumas tarp Lietuvos ir aukščiausią išsilavinimo lygį turinčių sovietinių respublikų: Gruzijos (554), Latvijos (517), Armėnijos (516) ir Estijos (506).

Rodas nebūtų pagrindo per daug stebėtis, kad Lietuvius švietimo srityje yra pralenkę pažangesnieji mūsų kaimynai latviai ir estai ar kad ir senos kultūros tautos gruzinai ar armėnai, tačiau, kad mūsų tautiečiai atsiliko net ir nuo senesnių buvusių pusiau klajoklinių kai kurių Azijos tautų, tai čia tikrai verta rimtai paieškoti gilesnių tokių nepaprasto atsilikimo priežasčių. Lietuvos gyventojų išsilavinimo atsilikimo klausimą, tiesa, jau nekarta nagrinėjo įvairūs autoriai ir mūsų švietimo spaudoje (pavyzdžiui 1971 metais gegužės 1 ir 7 dienos Draugo 102 ir 107 nr.). Kai sovietinėje Lietuvoje stengiamasi visą bėdą suvesti "paveldėjimui iš buržuazijos valdymo metų", švietimo spaudoje kritikuojama sovietinės Lietuvos valdžios švietimo politika, nurodoma, kad Lietuvoje per mažai lėšų skiriama "negamybinei sferai", į kurią įeina ir švietimas, kad per mažai esą gerai paruošty mokytojų, ir kita. Man atrodo, kad ir vieni ir kiti pačių esminių Lietuvos švietimo atsilikimo priežasčių visdėlo ne tik kad negyvdėno, bet daugelio iš jų net ir iš viso nepaminėjo.

Lietuva švietimu bus atsilikusi daugiausia dėl to, kad kokių kurios buvusios pusiau klajoklinės Azijos tautos ir daugelis kitų Sovietų Sąjungos tautų, pradedant 1940 metais, nebus nukentėjusios tiek, kiek dėl nepalankios geopolitinės padėties teko nukentėti Lietuvai. Triskart pasikeitusios okupacijos, sukilimas, genocidas, masiniai tremimai, gyventojų pasitraukimas nuo teroro į kitus kraštus, visokia rezistencija ir partizaninės kovos -- visa tai labai praretino pačias sąmoningiausias, labiausiai išsilavinusias Lietuvos gyventojų eiles. Jau kiek sudėtingesnis būtų klausimas, dėl ko Latvija ir Estija, išgyvenusios irgi panašius įvykius, vis dėlto atsirado išsilavinimo atžvilgiu viršūnėje, kai Lietuva pateko į pačią paskutinę vietą.

Lietuvos ir Latvijos bei Estijos likimas turi, tiesa, daug bendro: visi šie kraštai kentėjo ilgą Rusijos priespaudą, tuo pačiu laiku jie iškovojo nepriklausomybę, tuo pačiu laiku tos nepriklausomybės ir neteko, visus šiuos kraštus palietė ir panašūs paskutinio pasaulinio karo ir pokario įvykiai. Visos šios trys tautos, atgavusios nepriklausomybę, darė sparčią visokeriopą pažangą. Esama tačiau tarp Lietuvos ir abiejų jos šiaurės kaimynų nemaža ir esminių skirtumų, iš kurių ypatingai svarbius mūsų rūpimam klausimui aiškinti laikysiu šiuos tris: skirtingą paveldėjimą iš carinės Rusijos laikų, žydų genocido vaidmenį ir teritorinius šių kraštų 1939-1945 metų pasikeitimus.

Istorinis Lietuvos likimas buvo išsiskyręs nuo Latvijos ir Estijos likimo jau nuo pat XIII amžiaus pradžios. Kai Lietuva sukurė savo valstybę, gyvavusią iki 1795 metų, mūsų šiaurės kaimynus buvo užkariavę vokiečių kalavijuočių ordinas, ir Latvija bei Estija savo nepriklausomas valstybes tesukūrė tik

po pirmojo pasaulinio karo. Šio skirtingo istorinio likimo pasėkos jaučiamos dar ir šiuo metu, tačiau jos buvo ypač ryškios Rusijos valdymo metu. Kai aukštesnieji Latvijos ir Estijos gyventojų sluoksniai buvo daugiausia vokiečiai, Lietuvoje aukštesniuosius sluoksnius sudarė sulenkėję Lietuvos bajorai ir rusų valdininkai. Devyniolikajame amžiuje ir dviejų šimto amžiaus pradžioje tiksliai ir kultūriniam gyvenimui augti sąlygos Lietuvai buvo daug nepalankesnės, negu Latvijai ir Estijai. Ir socialinė lietuvių padėtis buvo sunkesnė, negu jos šiaurės kaimynų. Kai Estijoje baudžiauninkai gavo laisvę (be žemės) 1816, Vidžemėje 1819 ir Kurše 1817 metais, tai Lietuvoje tatai teįvyko tik 1861 metais valstiečiai buvo paskelbti laisvi nors ir be žemės.

Devynioliktojo amžiaus antroje pusėje ryšium su geografiškai Rusijai patogiais uostais Latvijoje ir Estijoje buvo nutiesta daugiau negu Lietuvoje geležinkelių ir žymiai labiau išaugo pramonė ir miestai. Dar greitesniu tempu, negu miestai, augo miestuose latvių ir estų gyventojų procentas. Rygoje 1867 metais buvo 102,590 gyventojų, iš kurių 24,199 latviai, 1897 metais -- 255,879 gyventojai, iš jų 106,541 latvis, 1913 metais -- 497,586 gyventojai su 209,879 latviais. Taline 1871 metais estai sudarė 51,8% gyventojų, 1913 metais -- 70,8%. Nors Lietuva gyventojų turėjo daugiau, negu Latvija ar Estija, tačiau Vilniuje didžiausiam Lietuvos mieste, jos sostinėje ir didžiausiame pramonės ir prekybos centre, prieš pirmąjį pasaulinį karą tebuvo apie 180,000 gyventojų ir antrajame didum mieste Kaune 1897 metais buvo 71,000, 1923 metais -- 92,446 gyventojai. Be to, lietuviai sudarė labai mažą miestų, ypač didesnių, gyventojų dalį. Ypač mažą susipratusių lietuvių gyveno pačioje Lietuvos sostinėje Vilniuje (to meto statistikos rodė apie 2%). Susipratusių lietuvių procentas Vilniuje neaugo dėl to, kad XIX amžiaus pabaigoje ir XX amžiaus pradžioje Vilniuje lenkinimo procesas dar nebuvo sustojęs, nors Vilnius ir buvo jau tapęs lietuviško atgimimo centru. Atsikėlę į Vilnių gyventojai miečiai vis dar tebelenkėjo. Nedaug geresnė padėtis buvo ir Kaune. 1918 metais gruodžio mėnesį išrinktąją Kauno miesto tarybą sudarė 71 atstovai, iš kurių buvo 30 lenkų, 22 žydai, tik 12 lietuvių, 6 vokiečiai ir 1 rusas, tad lietuvių buvo nepilni 17% atstovų. Net 1923 metais rinktieji lietuviai atstovai Kauno miesto taryboje nesudarė nė pilno trečdalis, tad lietuvių gyventojų procentas tuo metu Kaune buvo dar žymiai mažesnis, negu dabar Vilniuje.

Carinė rusų valdžia ir švietimą slopino Lietuvoje daug labiau, negu kituose Pabaltijo kraštuose. Po 1831 metų sukilimo 1832 metais rusų valdžia uždarė Vilniaus universitetą, netrukus po 1863 metų sukilimo buvo uždaryta ir lietuviškoji spauda. Nuo 1842 metų uždarius Vilniaus Medicinos-Chirurgijos akademiją ir perkėlus Vilniaus Dvasinę akademiją į Petrapilį, per 80 metų Lietuvoje nebuvo jokios aukštosios mokyklos. Tačiau Estijoje nuo 1802 metų be pertraukos veikė atkurtasis Estijai ir Latvijai skirtas Tartu universitetas. Latvijoje, be to, nuo 1862 metų veikė dar ir Rygos Politechnikos institutas. Net 40 metų trukęs lietuviškosios spaudos draudimas nepaprastai stabdė lietuvių tautos kultūrinį kilimą, prilaikė tautinį atgimimą ir padėjo nutausti ir dar labiau kultūriškai atsilikti Rytų Lietuvai. Tad nenuostabu, kad rusų valdymo laikais ir lietuvių raštingumas buvo atsilikęs šiaurės kaimynų, ypač nuo Estijos. Pagal 1897 metų visuotinio gyventojų surašymo duomenis, Estijoje buvo nepilni 23% beraščių. Pirmaisiais nepriklausomybės metais Estijoje bebuvo vos keletas procentų beraščių, kurių daugumą sudarė daugiausia rusai, rytinės Esti-

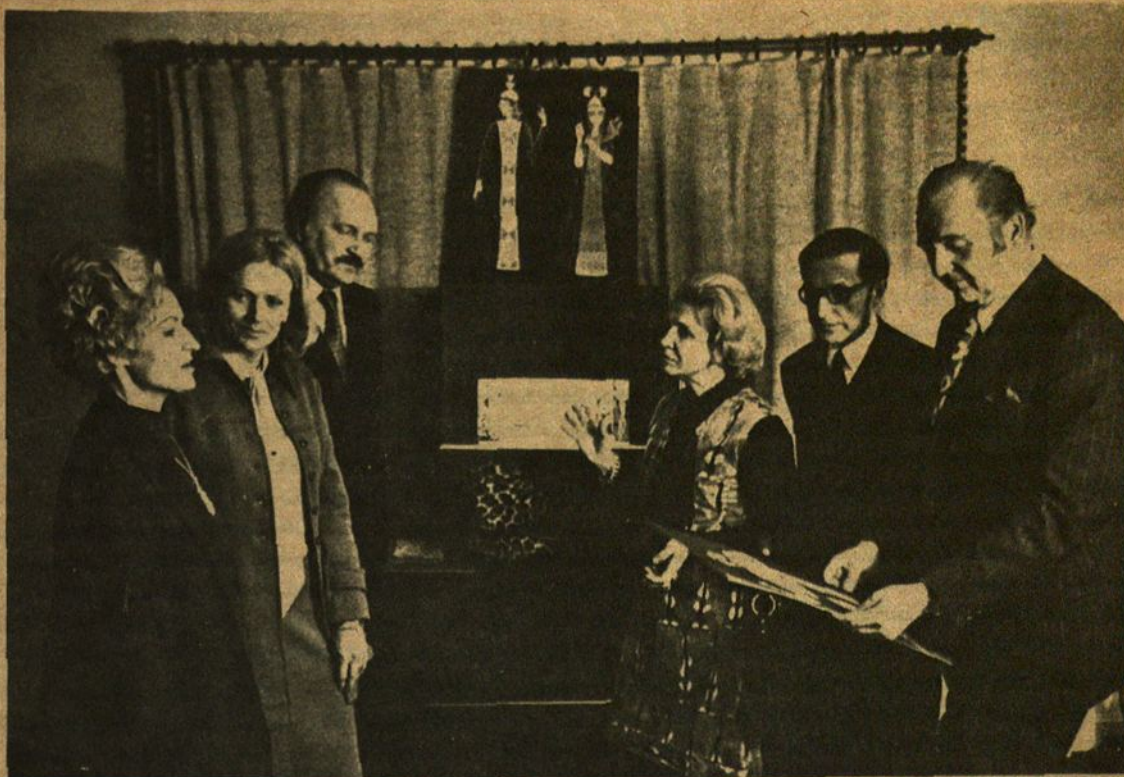
jos gyventojai. Latvijoje 1935 metais beraščių buvo 11,2% (Kurše ir Vidžemėje 5%, Latgaliijoje -- 40%). Lietuvoje 1923 metais dar buvo net 32,8% beraščių.

Tad suglaudus, kas čia pasakytą, yra pagrindo tvirtinti, kad dėl Lietuvos ir jos šiaurės kaimynų istorinių ir geografinių skirtumų prieš sukuriant nepriklausomas valstybes Lietuvoje buvo žymiai mažiau išaugę miestai ir pramonė ir švietimas buvo atsilikęs. Todėl ir nepriklausomybės metu, nors ir visos trys valstybės darė sparčią pažangą, tačiau Lietuvai sunku buvo prisivyti Latviją ir Estiją visose srityse, nes Lietuvai teko pradėti lenktynes nuo tolokai atsilikusios pradžios vietos. Tuo tenka aiškinti, kad Lietuva, nors ir darydama sparčią pažangą švietimo srityje, nepasiekė tokių rekordų, kokius buvo pasiekusi Estija ir Latvija. Estija, pavyzdžiui, nepriklausomybės laikais laikraščių tiražų, lyginant su gyventojų skaičiumi, buvo pasiekusi pirmąją vietą pasaulyje, 1926 metais Tartu universitete studijavo 4651 studentas, ir studijuojančių estų procentas tada buvo nepaprastai aukštas -- iš 280 vienas (Vokietijoje vienas iš 610, Švedijoje ir Suomijoje vienas iš 645). Taip pat ir Latvija aukštųjų mokyklų studentų nuošimčių pagal bendrą gyventojų skaičių buvo užėmusi vieną iš pačių pirmųjų vietų. Latvijoje viename mokytojų teko 24 mokiniai, tad mokytojų daugumą pagal mokinių skaičių Latvija buvo užėmusi Europoje trečiąją vietą. Sausdinamųjų knygų skaičiumi Latvija pasaulyje užėmė antrąją vietą, tepralenkta tik Danijos. Užtat, nepasit didelių šviesuomenės nuostolių per antrąjį pasaulinį karą ir pokarį, Latvija ir Estija išsilavinimo atžvilgiu išliko pirmiausiausiose pozicijose Sovietų Sąjungoje.

Lietuvos gyventojų išsilavinimo rodiklį gana žymiai sumažino ir žydų genocidas. 1923 metais žydų gyventojų Lietuvoje buvo 7,8%, 1935 metais -- 7,15%. 1939 metais, grįžus Vilniaus krašto daliai prie Lietuvos, žydų procentas dar kiek pakilo, nes Vilniaus krašte jų buvo apie 13% (iš 550,000 gyventojų žydų 70,000). Dabar Lietuvoje žydai sudaro 0,8% Lietuvos gyventojų. Tad žydų tautybės gyventojų bus sumažėję apie 7%. Visur gyvenami miestuose, apie didmiesčiuose, žydai turi daugiau galimybių eiti mokslus. Visuose kraštuose žydų studentų skaičius kėlė kartų prašoka vietinių gyventojų studentų skaičių. Vokietijoje jų buvo 3,7 kartus daugiau (1930 metais), Čekoslovakijoje -- 7 kartus (1935 metais), Sovietų Sąjungoje -- 20,4 (1935 metais), Estijoje -- 13 kartų (1926 metais iš 4651 studento žydų 188). Nuo 1901 iki 1959 metų žydai Nobelio laureatai sudarė 12% (40 iš 313), nors žydai tesudarė tik 0,5% viso pasaulio gyventojų. Žydų tautybės gyventojai specialistai su aukštuoju ir specialiuoju viduriniu mokslu Lietuvoje viršija ir dabar daugiau kai 3-4 kartus tų specialistų vidurkį (0,8 žydų gyventojų specialistai 1957 metais sudarė 3,9%, 1960 metais -- 2,9%, 1964 metais -- 3,4%, 1966 metais -- 2,5%). Ir nepriklausomoje Lietuvoje žydų suaukštųjų ir vidurinio mokslo turėjo būti apie 4 kartus daugiau, negu jų susidarytų pagal bendrą rodiklį. Netekusi apie 7% žydų gyventojų, Lietuva bus nustojęsi bent 25% gyventojų su aukštuoju ir viduriniu išsilavinimu.

Latvijoje 1935 metais buvo 4,8%, 1970 metais -- 1,8% žydų, tad jų tesumažėjo 3,2%. Estijoje žydų gyventojų procentas dėl genocido beveik nepasikeitė (1939 metais ir 1970 metais jie sudarė 0,3% visų gyventojų skaičiaus).

Pabaltijo kraštų tikinio ir kultūrinio gyvenimo rodiklių pasikeitimams turi įtakos ir antrojo pasaulinio karo metu įvykę šių kraštų teritoriniai pasikeitimai. Turėjusi prieš antrąjį pasaulinį karą 47,549 kv. km teritoriją, 1945 metais sausio mėnesį Estija neteko prie Rusijos priskirtų 2,479 kv. km, su apie 63,000 gyventojų. Latvija dėl tos pat priežasties ir tuo pačiu me-

Prie komp. K.V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" pirmojo veiksmo modelio, kurį sukurė dail. Adolfas Valeška. Iš kairės: sol. Monika Kripkauskienė, sol. Aldona Stempužienė, maestro Aleksandras Kučionas, režisierė Zita Visockienė, dail. Adolfas Valeška ir sol. Stasys Baras. Viršų modelio matyti Jūratės rūbų eskizai, Petro Mikalajūno nuotrauka

JŪRATĖS IR KASTYČIO

TEMA IR VARIACIJOS

V. K. Banaičio Jūratės ir Kastyčio operos pastatymas iškelia klausimą, kodėl to įvykio reikėjo taip ilgai laukti? Autoriaus kredencialai buvo labai geri: žinomas kompozitorius, konservatorijos pilnas profesorius, kultūrininkas ir Nepriklausomybės akto signataro sūnus. Jų būtų užtekę normaliam

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

gyvenime, bet išeivija turi savo taisykles ir logiką. Pirmenybė čia priklauso réksniam, nes visa veikla prasideda ir pasibaigia kalbomis bei pasivaizdinimu. Rimtesniam darbui nėra nei sąlygų, nei pareikalavimo.

Kai Aleksandras Kučionas pirmą kartą iš Chicagos nuvyko į New Yorką - Williamsburgą susipažinti su Banaičio rašoma opera, jis buvo daugiau sukrėstas kompozitorių supusiu skurdu ir vargu, negu pačiu kūrinium. Reikia labai daug fantazijos, kad didmiesčio lušnyno triukšme išgirstum jūros ošimą, išreikštą dar negarsais, bet drebančios rankos ne visai aiškiai išvestomis gaidomis.

Daug lengviau buvo Maironiui pasvajoti žodžiais vakarais vaikščiojant Palangos paplūdimiu:

"Lidliuoja vilnys pamaži; Aukštai žvaigždutės pasimatė; Ir štai iš vandenų graži Išplaukia dieviška Jūratė".

kurią gerbiamas prelatas taip išvaizdavo:

"Balta, kaip vandenų pūta, Žalia lig pusės pridengta".

Idėja nebuvo originali. Poetiškos sielos turbūt nuo pat žmonijos pradžios išvaizdavo, kad vandenyse gyvena pusiau žmogiškos būtybės. Susidūrimas su jomis paprastai atnešdavo nelaimę. Tie rezultatai mokė žmones nieškoti nieko už savo ribų, bet kas to pamokymo paklausys, jei undinės buvo vaizduojamos kaip labai gražios moterys, nors ir su žuvies uodega?

Muzika atpasakoti Jūratės ir Kastyčio susitikimą buvo labai viliojantis uždavinys, tačiau ištisai operai Maironio trumpokos baladės neužteko. Libretą Banaitis paprašė parašyti Bronės Buivydaitės, įvedant į ją daugiau operai reikalingų personažų.

Negali sakyti, kad tą uždavinį jai būtų pasisekę gerai išspręsti. Kas, tarp kitko, nebuvo stebėtina. Visoje gausioje pasaulinėje operos literatūroje gerų libre-

tistų užtiknė vos keli. Bet tai nesumažina jų vaidmens. Jūratė ir Kastytis duoda klasišką pavyzdį: ten kur Buivydaitė pasisekė, suspindi ir Banaičio muzika. Silpnesnėse vietose, silpnesnė ir muzika.

Visa tai slypėjo gaidose, kurias pirmiausiai reikėjo perrašyti. Toliau sekė orkestracijos klausimas. Banaitis paliko klavirą tik kai kur su pastabomis, kokius instrumentus jis tai vietai numatė. Orkestracija, nelengvas uždavinys, kuris, kreipiantis pas specialistus, turėtų atsieiti 20 - 30.000 dolerių. Be to, operą reikėjo perredaguoti, pritaikyti scenai, išmetant iš jos kai kurias vietas, kitas kitaip sumontuojant. (Likimas, kuris labai dažnai ištinka ir kitas operas). Visa tai reikalavo milžiniško paruošimo darbo ir lėšų. Chicagos lietuvių opera tuo tarpu dar turėjo kitų pasaulinių ir pas mus populiarių operų, kurios atitiko jos reikalavimus: kad būtų daug choro, o solistų partijos atitiktų esamiems solistams.

Negalima sakyti, kad Banaitis būtų visai užmirštas. Specialiai tam reikalui susikūrusio fondo dėka Jūratės ir Kastyčio klaviras buvo labai gražiai net gali sakyti prabangiai išleistas su lietuvių ir anglų kalbos tekstais. Aleksandrui Kučionui buvo pavesta parašyti (indeksuoti) jos muzikalinį turinį. Tai bedarant, jam staigiai pasirodė, kad opera visdėlo turi visus duomenis pasirodyti ko gero išpuodingiausiu ir originaliausiu lietuvių operos pastatymu išeivijoje ir viso pasaulio lietuvių tarpe.

(Bus daugiau)

WEYERHAUESER CO.
MIDDLEBURY, IND.
POSITIONS OPEN
OFFSET PRESSMEN
2 and 6 color. 76" Harris and
Miehle presses.
Experienced Glue
Machine Operator
Applicants must have
CARD BOARD EXPERIENCE.
A steady work & fringe benefits.
Apply call or write to Personnel Dept.
WEYERHAUESER CO.
MIDDLEBURY, INDIANA
219-825-2111
An Equal Opportunity Employer
(17-21)

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ŠAULIŲ VEIKLA

Stasio Butkaus Šaulių Kuopos metinis susirinkimas įvyko vasario 20 d. 12 val. Lietuvių Namuose, Kuopa savo sąrašuose turi apie 150 narių ir savo veikla garsėja Detroito ir jo apylinkėse.

Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkas Vincas Tamošiūnas ir kvietė susirinkimui pirmininkauti Vladą Mingelą, o sekretoriauti Stefą Kaunelienę ir Emiliją Kutkienę.

Praeitų metų kuopos susirinkimo protokolą perskaitė Elžbieta Jodinskienė. Kuopos veiklos apžvalgą nušvietė pirmininkas Vincas Tamošiūnas. Savo kalboje išreiškė padėką visiems kuopos valdybos nariams ir sekcijų vadovams. Taip pat ir spaudos bendradarbiams tuo pažymėdamas, kad visiems dirbant daug kas buvo padaryta ir atsiekiama.

Balandžio 9 d. 3 val., į Detroitą atvyksta Clevelando "Grandinė" ir duos savo šokių koncertą Crestwood High School patalpose, 1501 N. Beech Daly Rd. netoli Ford Rd.

Šiam "Grandinė" koncertui ruošti sudaryta komisija iš šaulių moterų sekcijos vadovės Bronės Selenienės, Stefos Kaunelienės, Emilijos Kutkienės ir Elžbietos Jodinskienės ir pas jas jau galima koncertui įsigyti bilietus.

Šaulių sąjungos kultūrinė savaitė šiais metais įvyks liepos 8-15 d. pas tėvus Pranciškonus Main'o valstijoje. Ją tvarko Bosono šaulių kuopa, kurios pirmininkas yra inž. Stašaitis.

Tuo pačiu pasidžiaugta, kad šaulių sąjunga tremtyje auga ir šiais metais susiorganizavo net 7 nauji vienetai.

Taip pat buvo pranešta, kad gautas raštas iš Lietuvos Jaunimo Informacijos Centro pirmininko Gintaro Karoso, kurie norėtų ir sutinka būti inkorporuoti į šaulių sąjungą ir veikti kaip atskiras vienetas. Šis raštas išdalintas šauliams susipažinti ir pareikšti savo nuomonę.

Užpirktas žemės sklypas prie Dainavos susidedas iš kalno ir lygumos ir neturi medžių. Pavasarį bus pradėta jį tvarkyti, kuriame įrengs šaudyklą ir vietą iškylosms.

Stasio Butkaus biblioteka yra turtinga ir turi apie 1000 knygų.

Taip pat buvo pranešta, kad rašytojas Balys Gražulis serga. Po padarytos širdies operacijos sveiksta.

Bronė Selenienė moterų sekcijos vadovė ir Robertas Selenis, jaunimo sekcijos vadovas sutiko pasilikti savo pareigose.

Į kuopos valdybos pirmininkus buvo pastatyta net keli kandidatai, bet visi savo kandidatūras atsiėmė. Pirmininku sutiko ir viénbalsiai plovimu išrinktas Vincas Tamošiūnas, o nariais: Antanas Šiurkus, Albinas Grigaitis, Bronius Tata-

ritėnas, Genė Viskantienė, Petras Januška ir Petras Bliudžius.

Į šaudybos ir sporto sekciją išrinkti: Jonas Šostakas, Jonas Kavaliauskas, Jonas Leonavičius, Matas Baukys, Antanas Šiurkus, Vitalijus Šeputa ir Mitrus Morkus.

Vasario 16 gimnazijos būrelio tvarkytojai: Feliksas Blauzdys ir Juozas Murinas.

Parengimų komisija: Bronė Selenienė, Jonas Maršalkovičius, Bronis Valiukėnas, Petras Želvys ir Jonas Butkus.

Kultūrinė sekcija: Jonas Švoba, Stefa Kaunelienė, Danutė Petronienė, Emilija Kutkienė, Marija Sims, Vladas Selenis, Vladas Mingelą, Antanas Grinius ir Balys Gražulis.

Kontrolės komisija: Marijonas Šnapštys, Edvardas Milkauskas, Leonardas Šulcas ir kandidatas Juozas Mačiulaitis.

Garbės Teismas: kun. Viktoras Kriščiūnevičius, Juozas Briedis, Juozas Racevičius ir Juozas Tamošiūnas.

Bibliotekos tvarkytojai: Antanas Petrauskas, Leonardas Šulcas, Elžbieta Jodinskienė ir Eugenija Šniokaitienė.

Vėliavnešiai: Feliksas Blauzdys, Jonas Maršalkovičius, Juozas Mačiulaitis ir Bronis Valiukėnas.

Foto reporteriai: Kazys Srauskas ir Leonardas Šulcas.

Išrinkus kuopos valdybą ir sekcijų narius toliau sekė kuopos valdybos narių ir sekcijos vadovų pranešimai.

Revizijos komisijos pirmininko pranešimu kuopa metų bėgyje turėjo \$3,786.76 pajamų ir \$2,364.44 išlaidų ir sausio 1 d. turi: \$1,422.32.

Apdovanoti šauliai: šaulių žvaigždės medaliu Kazys Srauskas, pakelti į garbės šaulius: Juozas Racevičius ir Juozas Tamošiūnas, Kazys Srauskas turi atsivežęs iš Lietuvos šaulių liudijimą, o Juozas Racevičius -- šaulių ženklą.

Susirinkime žodį tarė ir kuopos kapelionas kun. Viktoras Kriščiūnevičius, pažymėdamas, kad jam tenka daugiausiai dirbti su prieš 50-60 metų atvykusiais lietuviais. Kvietė padaryti jiems džiaugsmo ir dažniau atvykti į šv. Petro bažnyčią. Minint Lietuvos Nepriklausomybės ar kitas šventes šauliai ir kitos organizacijos galėtų dalyvauti visose bažnyčiose, o ne vienoje. Susirinkimas baigtas Tautos Himnu. Po susirinkimo įvyko kavutė su užkandžiais, kurią suruošė moterų sekcija, vadovaujama B. Selenienės.

A. Grinius

FOUNDRY
MAINTENANCE
SUPERVISOR

Opening for experienced individual to supervise third shift maintenance personnel. Good fringe benefits. Send resume including salary requirements to J. G. Castings Co., 550 S. Liberty Rd., Delaware, Ohio 43015.

An Equal Opportunity Employer

EILĖRAŠČIO
KONKURSAS

Gydytojų Korp! Fraternitas Lithuanica New Yorko skyrius skelbia eilėraščių konkursą. Eilėraštis skiriamas Kremliaus valdovų antrojo pasaulinio karo metu ir vėliau ištremtiems į Sibirą lietuviams atžymėti.

Konkurso sąlygos

1. Kūrinyje turi būti išreikšta ne verkšlenimas, bet didinga vėžama į Sibirą ir kankinamo tremtinio dvasia ir ištikimybė savo kraštui.

2. Tekstas turi apsiriboti maždaug penkiais posmais, kiekvienas posmas palydimas refrenu.

3. Teksta turi būti skambus, kad būtų galima priitaikyti melodiją.

4. Už geriausią kūrinių skiriama 500 dol. (Jei komisijos nuomone būtų du vienodi vertingi kūriniai, premija skaldoma per pusę).

5. Tas pats autorius gali siųsti kelis eilėraščius.

6. Premijuotas kūrinyje laikomas korporacijos nuosavybe.

7. Siųsti tris kūrinių egzempliorius šiuo adresu: Dr. Vaclovas Paprockas, 85-13 105 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Kūrinių pasirašomi slaptyvardžiu, turi būti autoriaus vardas, pavardė, adresas, telefono numeris.

Kūrinius siųsti iki rugsėjo 1.

Konkurso jury komisija sudaroma iš penkių kompetentingų asmenų. Jos sąstatas bus paskelbtas spaudoje vėliau.

Kai bus išrinktas eilėraštis, tada bus skelbiamas antras konkursas — parašyti muziką tam eilėraščiui. Tam reikalui bus sudaryta jau kita jury komisija. Sukurtoji melodija turės atitikti teksto dvasią, skirta keturiem balsams, nesudėtinga. Kompozicijai taip pat skiriama 500 dol. premija.

Abiejuose konkursuose gali dalyvauti menininkai iš viso pasaulio.

Gyd. Korp. Fraternitas
Lithuanica N. Y. Skyrius

WANTED
1ST CLASS SKILLED
EXPERIENCED
DIE CASTING HELP
IMMEDIATE OPENINGS FOR
TRIM DIE SETUP
DIE CAST SETUP
DIE CAST MACHINE
OPERATORS
TO WORK IN CLEAN MODERN
PLANT.
KAL-DIE CASTING CORP.
7700 W. MICHIGAN AVE.
KALAMAZOO, MICHIGAN
(13-19)

Minint Vasario Šešioliktąją Clevelande, vasario 13 d. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos, kurių metu sol. Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė giedojo muz. Prano Ambrazo sukurtą giesmę "O, Dieve, žvilgterk į pasaulį". Nuotraukoje sol. J. Krištolaitytė-Daugėlienė ir prie vargonų muz. Pr. Ambrazas.

V. Bacevičiaus nuotrauka

RETA KELIONĖ Į ŠV.
ZEMĘ, ROMĄ IR Į OLIM-
PINIUS ŽAIDIMUS,
MIUNCHENĘ.

prasidės iš New Yorko 1972 m. rugpjūčio 17 dieną (ketvirtadienį).

Kadangi jau dabar skridimai į Palestiną yra užpildyti iki birželio mėnesio, suinteresuotieji prašomi registruotis ne vėliau š. m. balandžio 15 dienos.

Grupinis 20 asmenų kelionės bilietas ir 17 dienų visos kitos išlaidos, kad ir vasaros sezono bei dolerio nuvertinime — pramatoma kainuos tik 890 dolerių.

Registracinės ir organizacinės išlaidoms 10 dolerių.

Visais reikalais kreiptis ad.: Rev. Petras M. Urbaitis, SDB, 6800 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629, USA. Tel. PR 8-2126.

Clevelando ir apylinkių kelionės atstovas: Petras Zigmantas, 381 Royal Oak Blvd., Richmond Hts., Ohio 44143. Tel. 481-9055.

ŠACHMATININKŲ
DĖMESIUI!

Yra organizuojamas Clevelando lietuvių šachmatininkų turnyras. Dalyvavimas atviras visiems šachmatų mėgėjams. Suinteresuoti prašomi pranešti Vladimirui Čyviui telefono 486-3228 iki kovo 12 d. Turnyras numatomas vykditi antroje kovo mėn. pusėje. Atsiradus pakankamai žaidėjų bus bandoma sudaryti Clevelando lietuvių komandą ir dalyvauti š. Amerikos lietuvių komandinėse pirmenybėse, kurios įvyks balandžio 22-23 d. Clevelande.

VYKDOMI PASIRUOŠI-
MAI METINĖMS
ŽAIDYNĖMS

Jau vykdomi pasiruošimai XXII-sioms š. Amerikos Lietuvių Sportinėms Žaidynėms, kurios įvyks š. m. balandžio 22-23 d. Clevelande. Varžybų programoje krepšinis, tinklinis, stalo tenisas ir šachmatai. Pagrindinis žaidynių vakaras bus šv. Jurgio parapijos salėje. Numatomas ir antras parengimas, skirtas jaunimui. Varžybos sustraus apie 50 komandų apimančių virš 300 sportininkų. Jaunimo Kongreso Metų proga šios žaidynės bus pravedamos su ypatingu iškilmingumu.

• Šv. Kazimiero seselės dirbančios Naujosios parapijos mokykloje, visos šešios dalyvaus "Grandinė" tautinių šokių koncerte. Bilietus seselėms parūpino ir

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
DIE MAKER
For small progressive dies. Must be able to build dies from part print. Full time, top wages & benefits paid. 8 hour day.
Call for Appointment
TR 1-9010
CASS MACHINE CO.
691 Antoinette, Detroit, Mich.
(1-12-21)

CLEVELANDO PARENGIMŲ
KALENDORIUS

KOVO 5 D. Grandinė's koncertas.

KOVO 11 D. Kaziuko mugė Naujosios parapijos salėje.

KOVO 12 D. Sekmadienį Kamerninės muzikos koncertas.

KOVO 18-19 D. Lietuvių tautos genocido paroda Nauj. parapijos salėje, Rengia ALT Clevelando skyrius

BALANDŽIO 8 D. Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 22 - 23 D. D. Š. Amerikos lietuvių metinės krepšinio, tinklinio ir stalo teniso žaidynės.

BALANDŽIO 29 ir 30 D. Ateitininkų metinė šventė.

GEGUŽES 7 D. Motinos dienos minėjimas. Rengia Clevelando šaulių kuopos moterų sekcija.

GEGUŽES 13 D. Lietuvių Namų pamatų prakasimo banketas.

GEGUŽES 20 D. Antras Pensininkų Vakaras ruošiamas Ateitininkų jaunimo.

GEGUŽES 27 ir 28 D. Ateitininkų sendraugių suvažiavimas.

SETUP MAN
OPERATOR

SCREW MACHINE DEPARTMENT
Self starter, initially responsible for all set-up and operation of screw machines. Must be promotable to supervision, over entire automatic screw machining department. Apply Mr. R. MENTLEY.

O & S BEARING & MFG. DIV.
777 WEST 8 MILE RD.
WHITMORE LAKE, MICH. 48189
Phone 313-449-4401

An Equal Opportunity Employer
(17-19)

JAU GALIT ATSIKVIESTI
SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS
IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

SUPERIOR
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALOKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS
VISOS GRUPĖS 11 DIENŲ LIETUVOJ

Walter Rask-Rasčiausko vadovaujamas American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą. Ekskursijų išvykimo datos yra sekančios:

CHICAGO-MONTREALIS GEGUŽES 29 d. — 17 dienų kelionė, grįžtant sustoja Paryžiuje
CHICAGO-NEW YORK BIRŽELIO 18 d. — 17 dienų kelionė, grįžtant sustoja Leningrade
CHICAGO-NEW YORK BIRŽELIO 29 d. — 21 dienos kelionė, grįžtant sustoja Romoje
CHICAGO-NEW YORK LIEPOS 10 d. — 21 dienos kelionė, grįžtant sustoja Romoje
CHICAGO LIEPOS 27 d. — 21 dienos kelionė, grįžtant sustoja Romoje
CHICAGO-NEW YORK RUGPJŪČIO 21 d. — 17 dienų kelionė, grįžtant sustoja Paryžiuje
CHICAGO-NEW YORK RUGSĖJO 11 d. — 20 dienų kelionė, grįžtant sustoja Leningrade ir Helsinkii
CHICAGO-NEW YORK SPALIO 2 d. — 15 dienų kelionė, be sustojimo Europoje
CHICAGO-NEW YORK GRUODŽIO 21 d. — 14 dienų kelionė, Kalėdinė ekskursija

Dėl dolerio svyravimo pasaulinėje rinkoje, kainos dar negali būti galutinai nustatytos, bet manoma, kad bus apie \$1000.00 asmeniui — iš Chicago.

Skubėkite registruotis, nes kai kurios grupės jau beveik užpildytos, o kitos labai sparčiai pildosi. Dalyvių skaičius grupėse ribotas, vėliau užsiregistravusiems gali pri-trukti vietų.

Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs organizuoti grupines keliones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Taip pat paruošime kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname bilietus ir reikalingas visas.

Dėl informacijų skambinkite ar rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

AUKOS LIETUVOS LAISVINIMO REIKALAMS

Aukų rinkliava yra tęsiama, ir visi kurie dar nespėjo įteikti savo auką gali perduoti ALT skyriaus valdybos nariams sekmadienį, kovo 5 d. po sumos pamaldų prie abiejų lietuvių parapijų bažnyčių.

Paštu aukas galima siųsti: Lithuanian American Council, 2733 East Overlook Road, Cleveland, Ohio 44106. Visus čekius prašome rašyti Lithuanian American Council vardu, pinigais nesiųsti.

Visos aukos bus perduotos Amerikos Lietuvių Tarybai ir aukotojų sąrašas paskelbtas spaudoje.

GENOCIDO PARODA CLEVELANDE

Lietuvių tautos genocido parodos atidarymas įvyksta šeštadienį, š. m. kovo mėn. 18 d., 4 val. p. p. Naujos lietuvių parapijos salėje. Į atidarymą yra pakviesta daug amerikiečių pareigūnų bei tautybių atstovų. Trumpą atidarymo žodį tars Cuyahoga Apskrities kontrolierius George Voinovich.

Paroda vyks šeštadienį iki 10 val. vak. ir sekmadienį, kovo 19 d. nuo 10 val. ryto iki 10 val. vak.

Visa Clevelando ir apylinkių lietuvių visuomenė yra kviečiama aplankyti parodą. Tie kurie gali, yra prašomi dalyvauti atidaryme.

DĖL VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMO CLEVELANDE

Rengėjų apskaičiavimu minėjime dalyvavo tarp 650 ir 700 asmenų, ne 400 kaip anksčiau rašyta. Taip pat pažymėtina, kad dalyvavo daug jaunimo, ypatingai skaučių ir skautų. Rengėjai dėkoja Neringos skaučių tuntininkei N. Kersnauskaitėi, visiems skautų padaliniams bei visoms kitoms jaunimo organizacijoms už gausų dalyvavimą minėjime.

KAMERINĖS MUZIKOS KONCERTAS

Lietuvių ižymusis pianistas Andrius Kuprevičius, kuris drauge su smuikininke Elena Kuprevičiute ir violončelistu Algimantu Motiekaičiu, kovo 12 d. Clevelande dalyvaus kamerinės muzikos koncerte.

Clevelando lietuviams tai bus viena iš retų progų išgirsti labai aukšto meninio lygio programą, paremti Jaunimo Kongresą ir atsisveikinti su Algimantu Motiekaičiu, kuris ne trukus išvyksta Australijon.

Plačiau apie tai sekančiame Dirvos numeryje.

NAUJA SLA 14 KUOPOS VALDYBA

SLA 14 kuopos narių susirinkime, įvykusiame vasario mėnesio pradžioje, nors ir ne gausiame, įvykdyti naujos 1972 metams valdybos rinkimai bei aptarti svarbesni reikalai. Kuopos pirmininkui atpasakojus praėjusių metų veiklos sėmes ir nesėkmes, o išdo sekretoriui patiekus apyskaitą, buvo sudaryta nauja valdyba. Nauja valdyba, išrinkta atviru balsavimu, sudaryta iš tų pačių asmenų, su mažais pakeitimais pareigose: Vytautas A. Braziulis — pirmininkas, Marija Trauskauskaitė — vicepirmininkė (buvo protokolo sekretorė), Stasys Lazdinis — protokolo sekretorius (buvo vicepirmininkas), Povilas Sukys — išdo sekretorius; išdo globėjai — Feliksas Bara-

nauskas, Albinas Karsokas ir Juzė Polterienė.

Kuopos judresnį veikimą sunkina kuopos narių abejingumas ir vengimas svarbiems atlikti savam susivienijimui pareigoms. Kuopos veiklai pagyvinti ir narius sujudinti, bendru susirinkimo dalyvių sutarimu, numatoma šiais metais įvykdyti tų naujovių.

Susirinkimą baigus, buvo kuklios vaišės, kurias skoningai paruošė išdo sekretorius Povilas Sukys. Sekantis SLA 14 kuopos narių susirinkimas įprastine tvarka turės įvykti balandžio mėnesio pirmą pirmadienį, atkeltas į kovo mėnesio paskutinį pirmadienį (27 dieną), skiriamas SLA Pildomosios Tarybos narių bei kitų pareigūnų rinkimams. Susirinkimas įvyks Lietuvių Namuose, 877 E. 185th St., Clevelande, Ohio.

• **Grandinėlės šokių, muzikos koncertas** Clevelando visuomenei įvyksta šį sekmadienį, kovo 5, 4 v. p. p. (piktualiai), Euclid aukšt. mokyklos auditorijoje, 711 E. 222 St.

Praėjus dvejais metams tai pirmasis grupės pasirodymas po P. Amerikos gastrolių. Naujas choreografinis vaizdelis "Duktė", nauji šokiai, rūbai ir nauji šokėjai yra šios pro-

MALONIAI KVIEČIAME ATsilANKYTI Į

KAMERINĖS MUZIKOS KONCERTĄ

š. m. kovo mėn. 12 d., 5:30 val. po pietų,
CLEVELANDO MUSIC SCHOOL SETTLEMENT SALĖJE,
11125 MAGNOLIA DRIVE, CLEVELANDE.

Koncerto programą išpildys mūsų žymieji muzikai:

smuikininke ELENA KUPREVIČIUTĖ-BERGEN

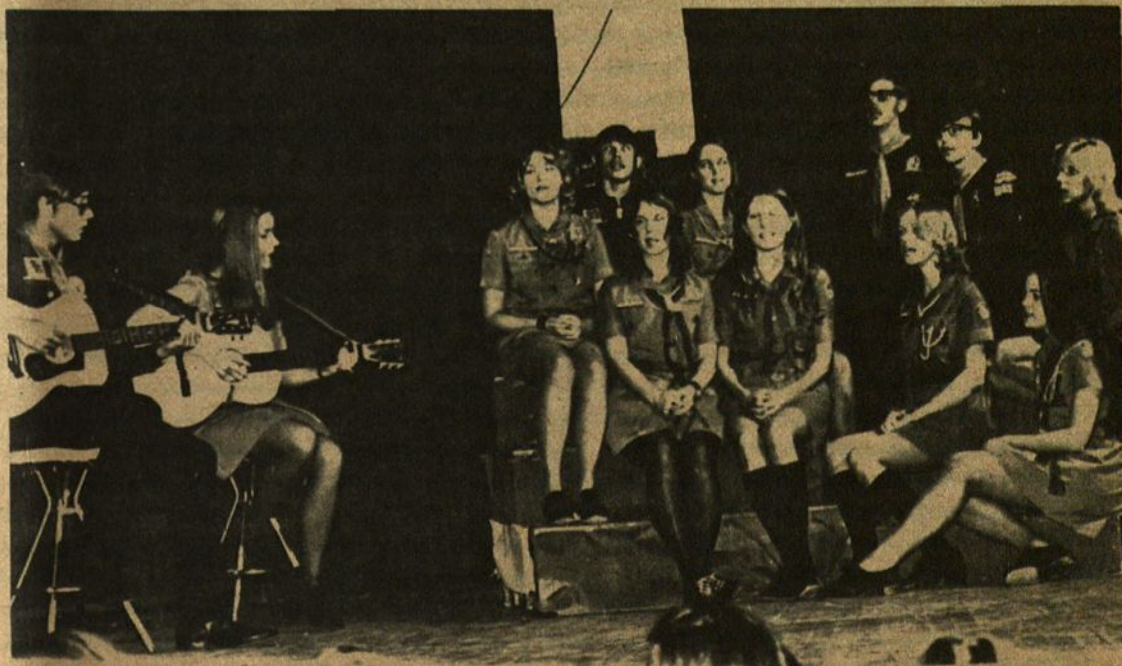
violončelistas ALGIMANTAS MOTIEKAITIS

pianistas ANDRIUS KUPREVIČIUS

Po koncerto kavutė. Pakvietimai 5 dol. asmeniui. Vietų skaičius ribotas. Prašome įsigyti paštu: A. BUTKUS, 2370 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio 44118, arba skambinti sekantiems asmenims: AURELIJA BALASAITIENĖ — 382-4997, RŪTA BUTKUTĖ — 932-9944, ANTANAS KALVAITIS — 692-1766 ir KAZYS ŽIEDONIS — 944-8979.

Koncerto pelnas skiriamas II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui paremti.

Koncerta goboja: LB OHIO APYGARDA, LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS CLEVELANDO SKYRIUS ir JAUNIMO METŲ KOMITETAS CLEVELANDE.

Clevelando vyr. skautės ir skantai vyčiai ruošia naują programą, kuri bus išpildyta Kaziuko mugėje kovo 11 d. Naujosios parapijos salėje. Visa lietuvių visuomenė kviečiama į mugę atsilankyti ir paremti skautiškąją veiklą.
V. Bacevičiaus nuotrauka

gramos didžiausia naujiena. Clevelando Grandinėlės koncertas yra iš eilės pirmasis: kovo 18, 19 grupė šoka Chicagoje, balandžio 9 — Detrote, balandžio 21 dalyvauja WXEN baliuje Clevelande, vasarą šokių šventėje Chicagoje ir rugpiūčio mėn. išvažiuoja Europon.

KUNIGO P. URBAIČIO PAGERBIMAS

Veiklusis kun. P. Urbaitis, SDB, pegerbtas Clevelande vasario 27 d.

Šisai energingas saleziečių atstovas atnašavo Mišias šv. Jurgio bažnyčioje ir suteikė įdomių žinių apie gražius saleziečių darbus plačiame pasaulyje. Gerai skambas parapijos choras, muz. Pr. Ambrazo vadovaujamas, skatino pamaldumo nuotaikas.

Tos pačios parapijos sveitinėn 12 val. prisirinko apie 80 palankių šitiems kilniems žygiams svečių. Ypatingai malonu buvo matyti vieną iš vyriausių miesto vadovybės pareigūnų — inžinierių R. Kudukį su žmona.

Saleziečiams remti komiteto pirmininkas P. Zigmantas programai pravedti pakvietė komiteto garbės pirmininką — dabartinį JAV LB Ohio apygardos pirmininką — K. Žiedonį, kuris, pasveikinęs solonizantą ir svečius, prašė priimti pagrindinį prof. A. Augustinavičienės žodį. Toji kalbėtoja patraukiai palietė apšius bei šaunius, lengvus bei skaudžius pasišventėlio kun. P. Urbaičio duomenis veikloje ir kelionėse po įvairias pasaulio šalis, praleidžiant žymią savo gyvenimo dalį Kinijoje ir net neišvengiant kalėjimo. Talentinga kalbėtoja jautriai sudomino pobūvio dalyvius, dažnai plojusius. K. Žiedo-

nis padėkojo profesorei ir perleido žodį pagarbiu kunigui. Santūriai ir kukliai visiems padėkojęs, kunigas ragino visus tuojau sujusti ir remti saleziečių žygius. Komiteto narys H. Stasas trumpai papasakojo gražius savo įspūdžius iš pernykštes kelionės po saleziečių lizdelius Italijoje. Sugiedota solenizantui "Ilgiausių metų!"

Po trumpos kun. P. Urbaičio maldelės, pasivašinta prie St. Stasienės puikiai paruoštų stalų. Didelėmis S. Idzelienės pastangomis šeimininkės talkon stoji su savo darbo ir kepinų aukomis: U. Gaizutienė, M. Iešmantienė, J. Klierienė, L. Nagevičienė, A. Neimanienė, T. Schuser ir K. Titienė. Bendradarbės: Br. Mainelienė, O. Rumbutienė ir K. Sadauskienė. Barą paslaugiai globojo H. Stasas, A. Styra bei visur gyvos ir judrios A. ir I. Puškoriūtės.

Iškiliųjų nuopelnų veikėjui — kun. P. Urbaičiui, SDB, linkime dar svarbesnių ir didingesnių pasiekų.
Vladas Braziulis

P A D Ė K A

Pilnų Tunto Skautų Tėvų Komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems darbu, aukomis ir kepsniais prisidėjusiems prie Užgavėnių Blynų Baliaus suruošimo. Ypatin-

ga padėka reiškiamė gerb. šv. Jurgio parapijos klebonui B. Ivanauskui už salę, Vl. Braziuliui ir V. Rocūnui už garsinimą spaudoje, Tėvynės Garsų vedėjui J. Stempužiui, loterijai aukojusiems D. Čipkieni, B. Gražuliui, B. Gaidžiūnui, F. Klimaičiui ir už aukas Vl. Bacevičiui, S. Gedgaudienei ir A. Senbergienei, skautėms akademikėms ir vyr. skautėms už talką ir visiems skautams už programą, salės papuošimą ir su-tvarkymą.

• Išnuomojamas kambarys moteriai ar vyrui. Galima naudoti virtuvę.

Skambinti tel. 531-3099, (18-20)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Clevelando skautininkės ir skautininkai turėjo bendrą sueigą Čiurlionio ansamblio namuose, kurioj dr. J. Jakštas skaitė paskaitą apie istoriką prof. Z. Ivinskį. Sueigoje naujai pakeltoji į paskautininkes skautė akademikė Dalia Orantaitė davė skautininkės žodį. Nuotraukoje sueigos dalyviai su paskautininke Dalia Orantaitė viduryje.

PRAGUE Symphony Orchestra

SEKMADIENĮ, KOVO 12 D., 6 V. V.

Pirmas Clevelando pasirodymas! ALLEN THEATRE

East 14th and Euclid Ave.

Dėl bilietų informacijos skambinti 523-1755

HAPPINESS IS ME SKATING IN THE NEW ICE FOLLIES

SHIPSTADS JOHNSON

ICE FOLLIES

Rated "The Greatest" in Family Entertainment

NOW THRU SUN. MAR. 12 • CLEVELAND ARENA

With Mr. Frick, "Live" Snoopy and all your ICE FOLLIES favorites!

Tues., Feb. 29	*7:30	Sat., Mar. 4	9:00	Fri., Mar. 10	7:30
Wed., Mar. 1	*7:30	Sun., Mar. 5	2:00	Sat., Mar. 11	1:00
Thurs., Mar. 2	*7:30	Sun., Mar. 5	6:00	Sat., Mar. 11	*5:00
Fri., Mar. 3	7:30	Tues., Mar. 7	*7:30	Sat., Mar. 11	9:00
Sat., Mar. 4	*1:00	Wed., Mar. 8	*7:30	Sun., Mar. 12	2:00
Sat., Mar. 4	*5:00	Thurs., Mar. 9	*7:30	Sun., Mar. 12	6:00

* 1/2 PRICE JUNIORS (16 yrs. & under)

BARGAIN MAT.—Sat., Mar. 4—1 P.M.—All Seats \$3.50 & 2.50

TICKETS: Arena Box Office • All Richman Stores • All Regular Arena Ticket Agencies.

TICKET INFO: (216) 361-3706

PRICES \$5.50-\$4.50-\$4.00-\$3.50

ORDER BY MAIL: Send check or money order to Ice Follies, Cleveland Arena, 3717 Euclid Ave., Cleveland 44115. Specify time and date and enclose stamped self-addressed envelope.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALT S-gos BALTIMORĖS SKYRIUS RUOŠIASI PAVASARINIAM KONCERTUI

Firmutinis šių metų Taut. S-gos Baltimorės sk. susirinkimas įvyko sausio 22 d. Liet. Svetainės Klevo kambary. Atsilankė 14 narių.

Pirmą kartą posunkios operacijos sueigoje dalyvavo gražiai sustiprėjęs sk. vicepirmininkas adv. V. Laukaitis. Dėl ligos pernai sutrukdžiusios jo 50 m. visuomeninei veiklai atžymėti pagerbtuvės nutarta surengti rudenį, spalio pradžioje. Šiuo reikalu rūpintis sudaryta penkių narių komisija.

Kultūrinių parangų vadovas M. Karaša paskaitė iš Montrealio Liet. Vyrų Okteto gautą laišką, taip pat apsvarstytą ir solistės G. Čapkauskienės, mūsų pakviestos čia atvykti, sąlygos. Sk. ruošiamo koncerto sudėtinė programa užtruktų apie 2 valandas. Tartasi vakarą pradėti kiek anksčiau, negu paprastai, kad liktų pakankamai laiko pasizmonėti ir pašokti.

Adv. N. Rastenis pranešė, kad Baltimorės Liet. Draugijų Tarybos rengiamo Vasario 16-tos pokylio metu pagrindinei kalbai pasakyti pakviestas dr. Jonas Balys iš Washingtono.

Tarp kitų reikalų šnekėta sk. narių savitarpio solidarumo ir drausmės klausimu.

Antrasis skyr. susirinkimas vadinamas metiniu, sukvietas vasario 12 d. Sk. pirm. Vl. Bačanskas valdybos vardu trumpai pranešė, kas pernai nuveikta. 1971 m. turėjome 7 narių susirinkimus. Esame suruošę Liet. Ažuolui Anapolyje aplankyti skirtą dieną pietus visuomenei; surengime viešą vakarą - koncertą ir savo narių su jų artimaisiais pobūvį - pikniką. Adv. V. Laukaitis pažymėjo, kad piktikas buvęs pirmos rūšies ir jam su žmona palikęs neužmirštamą išpūdį.

Iždininkas Ant. Sajauskas pranešė apie praėjusių metų pinigines skyriaus padėti. Nario mokesčių užsimokėję 29 nariai. Lig šiol sk. piniagai buvę laikomi pas iždininką, dabar jie esą padėti bankan. Iždininkas siūlė nariams savanoriškai pasididinti mokesčių iki 4 dol. metams, tada esą būtų galima daugiau ką nuveikti. Tačiau pritarimo nebuvo. Kitiems nariams atrodė,

kad išdo tatau žymiai ne praturtintų, geriau esą pasipinigauti, ką nors surengiant visuomenei.

Revizijos komisijos, susidedančios iš A. Auštrienės, vet. dr. St. Tallat-Kelpšos ir P. Račiūkaičio, vardu išdo knygos patikrinimo protokolą perskaitė komisijos pirm. dr. Tallat-Kelpša.

Prieėjus prie naujos valdybos rinkimų, iš susirinkusių atsiliepė balsai, pageidaujį, kad senoji valdyba pasilikytų eiti savo pareigas bent tol, kol įvyks jos užsimotas surengti pavasarinis koncertas. Girdi, nederia naujiems žmonėms užkarti senosios valdybos pradėtą darbą. Jei numatytoji šauni paranga atneštų piniginių nuostolių, tai tegul atsakingi būna pradininkai.

Pasiūlymas senajai valdybai pasilikti praėjo balsų dauguma.

Šį kartą M. Karaša pranešė galutinį susitarimą su kanadiečiais dainininkais: su Montrealio Aušros Vartų Vyrų Oktetu ir jau plačiai išgarsėjusia soliste -- koloratūriniu sopranu Gina Čapkauskiene. Pageidauta, kad jų atlikimų dalykų sąrašė nebūtų nuskriausti liet. kompozitorių kūriniai.

Parengimas, pavadintas "Didžiojo pavasario koncertu" bus balandžio 8 d. Šokiams jau pasamdyta Liet. Svetainėje dar niekad negrojusi, gerą vardą įsigijusi, italų Monaldi kapela. Salę ir sceną papuošti sutiko sk. narys jaunas dailininkas Algis Grintalis.

Tarp kitų aptariamų klausimų buvo ir šis: ar tautininkai Lietuvoje turėjo koki savo ženklelį? Alg. Grintalio nuomone, mums toks būtų reikalingas. Pastebėta, kad kitų tautybių vartojami ženkleliai esti su atitin kamais užrašais. Ir kiti nariai pridūrė, kad dabar mūsų vartojama, priliptinama prie automobilio lango, vytis arba ženklelis švarko atlape būdamas be jokio užrašo, svetimiesiems nieko nesako. Kartais jie net paklausia, ką tai reiškia. Sukūręs pagal savo projektą, dailininkas žadėjo į ateinančią susirinkimą atnešti bent porą savo pavyzdžių.

Valdyba pranešė, kad esame įsigiję kalbėtojų ir paskaitininkams tam tikrą pastovą (pultą), kurio Liet. Svetainė

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI OMAHOJE

Mūsų tautai garbin-gos šventės minėjimas įvyko š.m. vasario 20-tą dieną. Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis šv. Antano lietuvių par. bažnyčioje, 10 val. ryto. Mišios buvo aukojamos už žuvusius ir dirbančius dėl Lietuvos laisvės. Kun. dekan. J. Tautkus, didelis patriotas, kaip ir visuomet tautinių švenčių progomis, pasakė gražų, šventei pritaikytą pamokslą. Rambyno choras vad. muz. Br. Jonušo, šv. Mišių metu giedojo dainas nuotaikai tinkančias giesmes. Pamaldos baigtos tautos himnu.

Trečią valandą po pietų, parap. salėje minėjimas buvo tęsimas toliau. Minėjimą atidarė LB Omahos apyl. pirminkė J. Burzdienė. Būdamas solistė, p. Burzdienė sugiedojo ir Amerikos himną. Susirinkusieji buvo paprašyti atsistojimu pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę. Garbės svečiai, Nebr. senat. Mahoney ir U-to Omahoje profesorius kun. Macini (belgas) trumpai, bet labai šiltais žodžiais išreiškė padėką už suteiktą privilegiją dalyvauti mūsų garbingoje šventėje ir kartu pasveikino visus susirinkusius. Po visų sveikinimų sekė paskaita, kurią labai kruopščiai ir išsamiai paruošė ir skaitė, jaunas, šiame krašte išėjęs mokslus, Nebr. U-to Lincolne istorijos prof. R. Misiūnas.

Paskaitai pasibaigus, po trumpos pertraukos prasidėjo meninė dalis, kurioje pirmiausia pasirodė taut. šokių grupė "Aušra" pasigėrėtinai sušokusi Susta, Lenciūgėlių ir Malūnų. Šokiams grojo K. Stonys. Šokių vadovė G. Raškevičienė ir L. Antanėlienė. Rūta Jaudegytė padėklamavo P. Geišionio eilėraščių "Ar tu atsimeni" ir J. Rukos P. Piklos eilėraščių "Virš kalnų ereliai skraido".

Užbaigai, spalvingai scenoje išsidėstę lietuvių mylimas choras "Rambynas" sudainuodamas St. Gailevičiaus "Jaunyste", J. Dambausko "Oi gražiai žydi" ir "Neatjok šią subatėlę". Dar gražiai nuskambėjo Br. Jonušo "Kurteliai sulojo" ir "Namo broleliai". Dirigavo muz. Br. Jonušas, akomp. V. Misiūnaitė - Drew. Minėjimas užbaigtas Lietuvos himnu, kurį galingai sugiedojo choras ir publika. Po to, svečiai ir visi dalyvavę

je ligi šiol būdavo pasigendama, šiuo pagerinimu dabar, žinoma, galės pasinaudoti ir kitos organizacijos.

Vieną skyriaus narį suspendavus, jo vieton tuoj pat įstojo kitas -- Albinas Prasčiūnas. (sm)

minėjime buvo vaišinami kavute ir iv. kepsniais, paruoštais K. Rūkienės.

Visas šventės minėjimas buvo prarastas gana sklandžiai ir gražiai. Todėl liet. bendruomenės padėka ir pagarba priklauso dabartinei jos valdybai, kuri nuosirdžiai dirbo visus metus ir kuri savo kadenciją užbaigė svarbiausiu metiniu parengimu, Vasario 16-tosios dienos minėjimo suruošimu. Valdybą sudaro: J. Burzdienė, J. Rukas, J. Navakas, K. Rūkienė ir P. Burzdžius.

Aukų Lietuvos laisvinimo ir kt. reikalams surinkta 397 dol.

Baigiant norisi pastebėti ir liūdnokų reiškinį. Dalyvaujant Vasario 16-tos šventei skirtose pamaldose ir matant daug pustuščių suolų, piršosi klausimas kodėl vis mažiau į jas atsilanko mūsų tautiečių. Neįtikėtina, kad ši dieną daugeliui mūsų siškių jau nieko nereikėtų. Neįtikėtina, kad gali ma jau nejausti tautinės pareigos, bent šia proga, atsilankyti į lietuviškas pamaldas ir bendroje maldoje prašyti laisvės mūsų broliams ir pavergtai tėvynei. Taip pat pasigesta dalyvavimo pamaldose organizuoto mūsų jaunimo. Rodos jų priskaičiuojama kelios dešimtys. Taigi, ar nebūtų gražu, kad jauni lietuviai, susibūrę po tautine vėliava, užpildytų pustuščius bažnyčios suolus. Gal ne vienam iš jų šventės išpildžiai giliai paliktų atmintyje. Gal net iki vėlybų jų gyvenimo metų, Vasario 16-toji liktų jiems ne eiline diena. Reikia manyti, kad šį kartą, nebuvo vyresniųjų apie tai pagalvota. (jp)

CAMBRIDGE

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Pamaldas už Lietuvą atlaikė klebonas kun. S. Saulėnas, pasakęs gilią pamokslą, apibūdindamas lietuvių ir lietuvių Amerikoje. Meilė jautėsi klebono žodžiuose, nes jis yra gilus patriotas.

Pamaldos praėjo širdingoje nuotaikoje, tokioje, kurios ne vienas iš mūsų svajojo. Padėka Jeronimui Kačinskui, kad jis turi drąsos ir energijos chorui vadovauti, ir ypatingas ačiū choristams. Bostono choristai nėra ankstyvos jaunystės, bet jie laikosi kartu ir dainuoja -- Dievo garbei ir mūsų lietuvių čia Amerikoje. Jie dainuoja mums ir palaiko mūsų lietuvišką sąmonę.

Minėjimas, kuris įvyko po pamaldų bažnytinėje salėje, praėjo nuosirdžioje ir šeimyniškoje nuotaikoje. Elena Vasyliūnienė pradėjo savo kalbą, pabrėždama Vasario 16 reikšmę mūsų vieningumui, taip pat užkenc-tavo Kudirkos reikšmę, kad jis ateina jau antrą kartą į mūsų tarpą. Seniau, vienas Kudirka žadino mūsų sąmonę "kelkites, kelkites" iš miego ir abejingumo, šandieną kitas Kudirka atėjo į laisvąją Ameriką svetim-taučius pažadinti...

Gražiais lietuviškais rūbais apsirengusios vėliavas įnešė Elena Paladienė ir

Onutė Aneliauskaitė, kuri taip pat padėklamavo Baranauko eilėraščių "Lietuviai nelaisvėje". Dar kalbėjo kun. Jonas Klimas ir Jonas Valiukonis. Meninę programą išpildė sol. Stasys Liepas padainavęs trejetą patriotinių dainų ir dar vieną išprašytas pridėti bisui.

Minėjimui pasibaigus susirinkę buvo pavašinti kuklia kavute, kuri buvo paruošta Moterų Sąjungos 4 kuopos pirmininkės Ambrazaitienės ir jos padėjų: Aneliauskienės, Aneliauskaitės, Paladienės ir kitų. Susirinkę jautėsi šeimyniškai, nesijautė nei įtemptas, nei nuobodumas. Buvo pasidalinta mintimis.

Minėjimo metu padaryta rinkliava davė 220 dolerių, kurie buvo įteikti parapijos klebonui kun. Saulėnui, ir jam tarpininkaujant, bus atiduoti mūsų politiniams veiksniams. (v)

• Jorūnė Jonikaitė, Chicago amerikiečių laikraščio redakcijos narė, vadovaus komisijai, kuri rūpinsis IV-tosios Tautinių Šokių šventės išgarsinimu bei programa amerikiečiuose.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Vyksta: birželio 8, liepos 13,
rugpiūčio 17 ir gruodžio 21.

- Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
- Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.

Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service

393 West Broadway
South Boston, Mass. 027127
Telefonas: 268-8764

Savininkė Aldona Adomonienė

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PAGALBA LIETUVOS PERSEKIOJAMAI BAŽNYČIAI

Lietuviai vyskupai — Vincentas Brizgys ir Antanas Deksnys savo ganytojišku laišku nuosirdžiai ragino šelpti tikinčiuosius Lietuvoje, ypač gavėnią.

TODĖL

MELSKIMĖS KIEKVIENĄ DIENĄ PAGAL
1972 METŲ MALDOS KALENDORIŲ.

Tapkime LKR šalpos Rėmėjais — (\$5.00 metinė auka).
Amžiniais Geradariais — (\$100.00).
Mecenatais — (\$1.000.00).
Praveskime rinkliavas parapijose.
Skirkime organizacijų dovanas.

Savo dovanos čekį rašykite ir atsiųskite su žemiau esančia atkarpa.

LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID
64-09 56 Road
Maspeth, N. Y. 11378

Lietuvos Bažnyčiai gelbėti siunčiu \$.....

Parašas

Adresas

Aukos atleidžiamos nuo Fed. mokesčių.

A + A

PROFESORIUI

DR. KONSTANTINUI RAČKAUSKUI

mirus, jo sūnams, broliui VYTAUTUI ir kitiems artimiesiems, nuosirdžiai ir giliai užuojautą reiškia

Halina ir Jurgis Montvilai

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
or
1ST CLASS SKILLED
LEADER
For
AU' OMATIC SCREW MACHINE
Setup operator on B & S.
Nights 10 hours shift.
Fringes and profit sharing.
ZENITH AUTOMATIC SCREW
PRODUCTS
313-775-6260

(15-21)